

**REPUBLIKA SRPSKA
VLADA**

E

NACRT

**ZAKON
O IZMJENAMA I DOPUNAMA
ZAKONA O KRIVIČNOM POSTUPKU REPUBLIKE SRPSKE**

Banja Luka, februar 2020. godine

**ZAKON
O IZMJENAMA I DOPUNAMA
ZAKONA O KRIVIČNOM POSTUPKU REPUBLIKE SRPSKE**

Član 1.

U Zakonu o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 53/12, 91/17 i 66/18), u članu 16. ispred riječi: „Krivični“ dodaje se broj 1 u obostranoj zagradi.

Poslije stava 1. dodaje se novi stav 2. koji glasi:

„(2) Ako tužilac, nakon potvrđivanja optužnice, izjavi da odustaje od optužnice, oštećeni kao tužilac može preuzeti krivično gonjenje pod uslovima propisanim ovim zakonom.“

Član 2.

U članu 17. ispred riječi: „Tužilac“ dodaje se broj 1 u obostranoj zagradi.

Poslije stava 1. dodaje se novi stav 2. koji glasi:

„(2) Za pojedina krivična djela, kada je to propisano zakonom, tužilac može preduzeti krivično gonjenje samo na osnovu prijedloga oštećenog.“

Član 3.

U članu 20. u tački r) riječ: „i“ briše se i dodaje zapeta.

U tački s) poslije riječi: „funkciju“ dodaje se riječ: „i“ i nova tačka t) koja glasi:

„t) oštećeni kao tužilac je lice koje je pod uslovima propisanim ovim zakonom preuzelo krivično gonjenje kada tužilac nakon potvrđivanja optužnice izjavi da odustaje od optužnice“.

Član 4.

U članu 24. stav 1. mijenja se i glasi:

„(1) U prvom stepenu sudovi sude u vijećima sastavljenim od troje sudija, a za krivična djela za koja je propisana kao glavna kazna novčana kazna ili kazna zatvora do pet godina, u prvom stepenu sudi sudija pojedinac.“

Član 5.

U članu 39. u stavu 1. poslije riječi: „obavijestiće o tome predsjednika suda“ dodaje se zapeta i riječi: „koji će mu odrediti zamjenu“.

Stav 2. mijenja se i glasi:

„(2) O izuzeću sudije iz stava 1. ovog člana odlučuje predsjednik suda.“

Član 6.

U članu 40. u stavu 1. riječi: „se na opštoj sjednica“ zamjenjuju se riječima: „predsjednik suda“.

Poslije stava 1. dodaje se novi stav 2. koji glasi:

„(2) Ako se traži samo izuzeće predsjednika suda, odluku o izuzeću donosi predsjednik neposredno višeg suda, a ako se traži izuzeće predsjednika Vrhovnog suda, odluka se donosi na opštoj sjednici tog suda.“

Dosadašnji st. 2, 3. i 4. postaju st. 3, 4. i 5.

Član 7.

U članu 42. stav 2. mijenja se i glasi:

„(2) O izuzeću tužioca odlučuje glavni tužilac, o izuzeću glavnog okružnog tužioca odlučuje glavni republički tužilac, a o izuzeću glavnog republičkog tužioca odlučuje kolegijum tužilaca Republičkog tužilaštva.“

Član 8.

U članu 45. riječ: „tužilaca“ zamjenjuje se riječju: „tužilaštava“.

Član 9.

Poslije člana 46. dodaje se naziv Glave i nova Glava IVa, naziv Odjeljaka 1. i 2. i novi Odjeljci 1. i 2, nazivi članova i novi čl. 46a, 46b, 46v, 46g, 46d, 46đ, 46e, 46ž, 46z, 46i, 46j. i 46k. koji glase:

„GLAVA IVa.

OŠTEĆENI I OŠTEĆENI KAO TUŽILAC

1. Oštećeni

Prava oštećenog

Član 46a.

(1) Oštećeni ima pravo da:

- a) podnese prijedlog i dokaze za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva i da predloži privremene mjere za njegovo obezbjeđenje,
- b) ukaže na činjenice i predlaže dokaze koji su od važnosti za predmet dokazivanja,
- v) angažuje punomoćnika iz reda advokata,
- g) razmatra spise i razgleda predmete koji služe kao dokaz,
- d) bude obaviješten o nesprovođenju istrage, o pokretanju istrage, o obustavi istrage, o povlačenju optužnice ili o odustanku tužioca od optužnice,
- đ) podnese pritužbu kada je to ovim zakonom određeno,
- e) bude poučen o mogućnosti da preuzme krivično gonjenje i zastupa optužnicu kada je to ovim zakonom određeno,
- ž) prisustvuje pretpretresnom ročištu,
- z) prisustvuje glavnom pretresu i učestvuje u izvođenju dokaza,
- i) podnese žalbu protiv odluke o troškovima krivičnog postupka i imovinskopravnom zahtjevu,
- j) bude obaviješten o ishodu postupka i da mu se dostavi pravosnažna presuda i

k) preuzima druge radnje kada je to određeno ovim zakonom.

(2) Oštećenom se može uskratiti pravo da razmatra spise i razgleda predmete ako je riječ o spisima i predmetima čije bi otkrivanje moglo dovesti u opasnost cilj istrage.

(3) Tužilac i sud će upoznati oštećenog sa pravima iz stava 1. ovog člana.

Pritužba oštećenog Član 46b.

(1) Ako tužilac donese naredbu o nesprovođenju istrage, obustavi istragu, ili odustane od krivičnog gonjenja do potvrđivanja optužnice, dužan je da u roku od osam dana od dana donošenja naredbe o tome obavijesti oštećenog i pouči oštećenog da može podnijeti pritužbu glavnom republičkom tužiocu.

(2) Oštećeni ima pravo da podnese pritužbu u roku od osam dana od dana kada je primio obavještenje i pouku iz stava 1. ovog člana. Ako oštećeni nije primio obavještenje i pouku iz stava 1. ovog člana, može da podnese pritužbu u roku od tri mjeseca od dana kada je tužilac donio naredbu o nesprovođenju istrage, obustavio istragu, povukao optužnicu, ili odustao od krivičnog gonjenja.

(3) Glavni republički tužilac će u roku od 30 dana, a u složenim predmetima do tri mjeseca od dana prijema pritužbe iz stava 2. ovog člana, odbiti ili usvojiti pritužbu rješenjem protiv kojeg nije dozvoljena žalba niti prigovor. Rješenjem kojim usvaja pritužbu glavni republički tužilac će izdati obavezujuće uputstvo postupajućem tužiocu da preuzme, odnosno nastavi krivično gonjenje.

(4) Oštećeni ima pravo da podnese pritužbu glavnom tužiocu zbog trajanja postupka kada istraga nije završena u novom roku koji je odredio glavni tužilac (član 233. stav 4) i ako optužnica ne bude podignuta ni u dodatnom roku koji je odredio glavni tužilac (član 241. stav 3).

Preuzimanje krivičnog gonjenja od oštećenog Član 46v.

(1) Ako tužilac nakon potvrđivanja optužnice izjavi da odustaje od optužnice, sud će pitati oštećenog da li hoće da preuzme krivično gonjenje i zastupa optužnicu. Ako oštećeni nije prisutan, sud će ga u roku od osam dana obavijestiti o odustanku tužioca od optužnice i poučiti ga da može da se izjasni da li hoće da preuzme krivično gonjenje i zastupa optužnicu.

(2) Oštećeni je dužan da se odmah ili u roku od osam dana od dana kada je primio obavještenje i pouku iz stava 1. ovog člana izjasni da li hoće da preuzme krivično gonjenje i zastupa optužnicu, a ako nije primio obavještenje i pouku, u roku od tri mjeseca od dana kada je tužilac izjavio da odustaje od optužnice.

(3) Ako oštećeni izjavi da preuzima krivično gonjenje, sud će nastaviti, odnosno odrediti glavni pretres. U slučaju da se oštećeni ne izjasni u roku iz stava 2. ovog člana ili izjavi da ne želi da preuzme krivično gonjenje, sud donosi rješenje o obustavi postupka, odnosno presudu kojom se optužba odbija.

(4) Ako oštećeni nije prisutan na prepretpretresnom ročištu ili glavnom pretresu, a uredno je pozvan, ili mu se poziv nije mogao uručiti zbog neprijavlivanja sudu promjene adrese prebivališta ili boravišta, smatra se da neće da nastavi krivično gonjenje i sud donosi rješenje o obustavi postupka, odnosno presudu kojom se optužba odbija.

Prijedlog za krivično gonjenje
Član 46g.

(1) Za krivična djela za koja se goni po prijedlogu oštećenog, prijedlog se podnosi nadležnom tužiocu.

(2) Prijedlog za krivično gonjenje podnosi se u roku od tri mjeseca od dana kada je oštećeni saznao za krivično djelo i izvršioca krivičnog djela.

(3) Ako je oštećeni podnio prijavu ili prijedlog za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva u krivičnom postupku, smatra se da je time podnio i prijedlog za krivično gonjenje.

(4) Ako je krivičnim djelom oštećeno više lica, krivično gonjenje će se preduzeti, odnosno nastaviti po prijedlogu bilo kog oštećenog.

Dužnost oštećenog
Član 46d.

Oštećeni, kao i njegov zakonski zastupnik i punomoćnik dužni su da o svakoj promjeni adrese prebivališta ili boravišta obavijeste tužioca ili sud pred kojim se vodi krivični postupak.

Zakonski zastupnik oštećenog
Član 46đ.

Ako je oštećeni dijete ili lice koje je potpuno lišeno poslovne sposobnosti, njegov zakonski zastupnik je ovlašćen da daje sve izjave i da preduzima sve radnje na koje je po ovom zakonu ovlašćen oštećeni. Zakonski zastupnik može svoja prava da vrši preko punomoćnika.

Pravni sljednik oštećenog
Član 46e.

(1) Ako oštećeni umre u toku roka za davanje izjave sudu o preuzimanju krivičnog gonjenja ili za podnošenje prijedloga tužiocu za krivično gonjenje, odnosno u toku postupka, njegov zakonski zastupnik, bračni, odnosno vanbračni supružnik, djeca, roditelji, usvojilac, usvojenik, brat i sestra mogu u roku od tri mjeseca poslije njegove smrti dati izjavu da preuzimaju krivično gonjenje ili podnijeti prijedlog, odnosno dati izjavu da ostaju pri prijedlogu.

(2) Odredbe stava 1. ovog člana shodno se primjenjuju i na pravnog sljednika pravnog lica koje je prestalo da postoji.

2. Oštećeni kao tužilac

Prava oštećenog kao tužioca
Član 46ž.

(1) Oštećeni kao tužilac ima pravo da:

- a) zastupa optužbu, u skladu sa odredbama ovog zakona,
- b) podnese prijedlog i dokaze za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva i da predloži privremene mjere za njegovo obezbjeđenje,
- v) angažuje punomoćnika iz reda advokata i
- g) preduzima druge radnje, kada je to određeno ovim zakonom.

(2) Pored prava iz stava 1. ovog člana, oštećeni kao tužilac ima prava koja pripadaju tužiocu, osim onih prava koja tužilac ima kao državni organ.

Prestanak svojstva oštećenog kao tužioca
Član 46z.

Svojstvo oštećenog kao tužioca prestaje:

- a) odustankom od optužbe,
- b) preuzimanjem krivičnog gonjenja od strane tužioca i
- v) smrću, odnosno prestankom pravnog lica.

Odustanak od optužbe
Član 46i.

(1) Oštećeni kao tužilac može svojom izjavom sudu pred kojim se vodi krivični postupak odustati od optužbe do završetka glavnog pretresa ili pretresa pred drugostepenim sudom. Izjava o odustanku je neopoziva.

(2) Ako oštećeni kao tužilac ne dođe na pretretresno ročište ili glavni pretres, iako je uredno obaviješten ili mu se obavijest nije mogla uručiti zbog neprijavlivanja sudu promjene adrese prebivališta ili boravišta, smatraće se da je odustao od optužbe i sud će donijeti rješenje o obustavi postupka, odnosno presudu kojom se optužba odbija.

Preuzimanje krivičnog gonjenja od strane tužioca
Član 46j.

U postupku koji se vodi po optužbi oštećenog kao tužioca, tužilac ima pravo da do završetka glavnog pretresa preuzme krivično gonjenje i zastupanje optužbe.

Shodna primjena odredaba o oštećenom
Član 46k.

Na oštećenog kao tužioca shodno se primjenjuju odredbe člana 46g. stav 4. i čl. 46d, 46đ. i 46e. ovog zakona.“

Član 10.

U članu 53. u stavu 1. riječi: „kazna dugotrajnog zatvora“ zamjenjuju se riječima: „kazna doživotnog zatvora“, kao i u cijelom tekstu Zakona u odgovarajućem padežu.

Stav 4. mijenja se i glasi:

„(4) Ako osumnjičeni, odnosno optuženi u slučajevima obavezne odbrane ne uzme sam branioca ili branioca ne angažuju lica iz člana 47. stav 3. ovog zakona, predsjednik nadležnog suda postaviće mu branioca za dalji tok krivičnog postupka do pravosnažnosti presude, a ako je izrečena kazna doživotnog zatvora i za postupak po vanrednim pravnim lijekovima. Kada se optuženom postavi branilac poslije potvrđivanja optužnice, o tome će optuženi biti obaviješten zajedno sa dostavljanjem optužnice. Ako optuženi u slučaju obavezne odbrane ostane bez branioca u toku postupka, a sam ne uzme drugog branioca, predsjednik suda pred kojim se vodi postupak postaviće mu branioca.“

Stav 6. mijenja se i glasi:

„(6) Predsjednik nadležnog suda će branioca iz stava 4. ovog člana postaviti po redoslijedu advokata sa spiska advokata koji dostavlja Advokatska komora Republike Srpske (u daljem tekstu: Advokatska komora).“

Poslije stava 6. dodaje se novi stav 7. koji glasi:

„(7) Advokatska komora je dužna da u spisku iz stava 6. ovog člana navede datum upisa advokata u imenik advokata i da prilikom sačinjavanja spiska vodi računa o tome da praktični ili stručni rad advokata u oblasti krivičnog prava daje osnova za pretpostavku da će odbrana biti efikasna.“

Član 11.

U članu 54. stav 2. mijenja se i glasi:

„(2) Zahtjev za postavljanje branioca iz stava 1. ovog člana može se podnijeti u toku cijelog krivičnog postupka.“

Poslije stava 2. dodaje se novi stav 3. koji glasi:

„(3) Branioca iz stava 1. ovog člana postavlja predsjednik nadležnog suda.“

Dosadašnji stav 3. postaje stav 4.

Član 12.

Član 57. mijenja se i glasi:

„(1) Umjesto postavljenog branioca, osumnjičeni, odnosno optuženi može sam uzeti drugog branioca. U tom slučaju, razriješiće se postavljeni branilac.

(2) Postavljeni branilac može samo iz opravdanih razloga tražiti da bude razriješen.

(3) O razrješenju branioca u slučaju iz st. 1. i 2. ovog člana, u toku istrage odlučuje sudija za prethodni postupak; nakon podizanja optužnice – sudija za prethodno saslušanje; u toku glavnog pretresa – sudija, odnosno vijeće, a u žalbenom postupku – predsjednik prvostepenog vijeća, odnosno vijeće nadležno za odlučivanje po žalbi. Protiv ove odluke nije dopuštena žalba.

(4) Predsjednik nadležnog suda, može na zahtjev osumnjičenog, odnosno optuženog, ili uz njegov pristanak razriješiti postavljenog branioca koji neodgovorno vrši svoju dužnost. Umjesto razriješenog branioca postaviće se drugi branilac. O razrješenju branioca obavijestiće se Advokatska komora.“

Član 13.

Poslije člana 130. dodaje se naziv člana i novi član 130a. koji glasi:

„Dobrovoljna predaja predmeta

Član 130a.

Lice koje drži predmete iz člana 129. stav 1. ovog zakona može dobrovoljno predati predmete, o čemu će mu se izdati potvrda o dobrovoljnoj predaji, a predmeti će se deponovati u sud ili će sud na drugi način na osnovu sudske odluke obezbijediti njihovo čuvanje.“

Član 14.

Poslije člana 137. dodaje se naziv člana i novi član 137a. koji glasi:

„Naredba za kreiranje forenzičke kopije

Član 137a.

(1) Ako ima dovoljno osnova za sumnju da se na privremeno oduzetim predmetima a koji predstavljaju pokretne stvari, odnosno kompjutere, mobilne telefone, kompjuterski sistem, uređaje za pohranjivanje kompjuterskih i elektronskih podataka nalaze tragovi krivičnog djela, sud može izdati naredbu za kreiranje forenzičke kopije.

(2) Naredbu za kreiranje forenzičke kopije može izdati sud na prijedlog tužioca ili na prijedlog ovlašćenih službenih lica koja su dobila odobrenje od tužioca.

(3) Naredbu za kreiranje forenzičke kopije će izvršiti posebno obučena ovlašćena službena lica ili drugo stručno lice uz prisustvo ovlašćenog službenog lica.

(4) O kreiranju forenzičke kopije ovlašćena službena lica će sačiniti zapisnik. U zapisnik će se unijeti i tačno opisati privremeno oduzeti predmeti na koje se naredba odnosi, te unijeti jedinstvena identifikaciona oznaka forenzičke kopije.

(5) Nakon kreiranja forenzičke kopije na osnovu naredbe, ovlašćeno službeno lice mora, bez odgađanja, vratiti sudu naredbu i predati forenzičku kopiju zajedno sa privremeno oduzetim predmetima.

(6) Nakon prijema forenzičke kopije, sud će tu kopiju zadržati pod svojim nadzorom ili na drugi način obezbijediti njeno čuvanje.“

Član 15.

U članu 147. u stavu 1. tačka g) mijenja se i glasi:

„g) maloljetno lice koje s obzirom na uzrast i duševnu razvijenost nije sposobno da shvati značaj prava da ne mora svjedočiti, osim djeteta ako je neposredno oštećeno krivičnim djelom.“

Član 16.

U članu 148. u stavu 1. u tački b) poslije riječi: „drugog stepena zaključno“ dodaje se zapeta i riječi: „osim djeteta koje je neposredno oštećeno krivičnim djelom“.

Član 17.

Član 149. mijenja se i glasi:

„(1) Svjedok ima pravo da ne odgovara na pojedina pitanja kada je vjerovatno da će ga odgovor na ta pitanja izložiti krivičnom gonjenju.

(2) Svjedok koji koristi pravo iz stava 1. ovog člana, odgovoriće na ta pitanja ako nadležni glavni tužilac pismeno izjavi da neće preduzeti krivično gonjenje svjedoka za radnje koje svjedok navede u svome iskazu. Primjerak pismene izjave glavnog tužioca uručiće se svjedoku.

(3) Izjavu iz stava 2. ovog člana glavni tužilac može dati pod uslovom da je iskaz svjedoka važan za dokazivanje da je drugo lice počinilo krivično djelo iz stava 4. ovog člana.

(4) Izjavu iz stava 2. ovog člana glavni tužilac može dati u postupku koji se vodi zbog sljedećih krivičnih djela iz Krivičnog zakonika Republike Srpske:

a) krivičnih djela protiv ustavnog uređenja i bezbjednosti Republike Srpske,

b) krivičnih djela terorizma,

v) krivičnih djela: ubistvo (član 124), teško ubistvo (član 125), otmica (član 142), protivpravno lišenje slobode (član 143), trgovina ljudima (član 145), trgovina djecom (član 146), udruživanje radi vršenja krivičnih djela trgovine ljudima i djecom (član 147), onemogućavanje povratka izbjeglih i raseljenih lica (član 148), silovanje (član 165), obljava nad nemoćnim licem (član 167), obljava sa djetetom mlađim od petnaest godina (član 172), polna zloupotreba djeteta starijeg od petnaest godina (član 173), iskorištavanje djece za pornografiju (član 175), iskorištavanje djece za pornografske predstave (član 176),

iskorištavanje kompjuterske mreže ili komunikacije drugim tehničkim sredstvima za izvršenje krivičnih djela seksualnog zlostavljanja ili iskorištavanja djeteta (član 178), navođenje djeteta na prostituciju (član 180), nasilje u porodici ili porodičnoj zajednici (član 190), neovlaštena proizvodnja i promet opojnih droga (član 207), omogućavanje uživanja opojnih droga (član 208), iznuda (član 232), ucjena (član 233), pranje novca (član 263), utaja poreza i doprinosa (član 264), zloupotreba službenog položaja ili ovlaštenja (član 315), pronevjera (član 316), prevara u službi (član 317), primanje mita (član 319), davanje mita (član 320), trgovina uticajem (član 321), iznuđivanje iskaza (član 328), pomoć učiniocu poslije izvršenog krivičnog djela (član 333), javno izazivanje i podsticanje nasilja ili mržnje (član 359), udruživanje radi vršenja krivičnih djela (član 365), izvršenje krivičnog djela u sastavu kriminalnog udruženja (član 366), zagađivanje životne sredine (član 370), izazivanje požara (član 389), izazivanje opšte opasnosti (član 394), kompjuterska prevara (član 410) i

g) drugih krivičnih djela za koja se može izreći kazna zatvora od deset godina ili teža kazna.

(5) U izjavi iz stava 2. ovog člana će se naznačiti da se ona odnosi samo na radnje svjedoka koje čine krivično djelo sa propisanom manjom kaznom od kazne koja je propisana za krivično djelo u odnosu na koje se daje iskaz ili povodom kojeg se vodi postupak i da se ne može odnositi na krivična djela za koja je propisana kazna zatvora od najmanje deset godina.

(6) Sud će rješenjem utvrditi da li je izjava glavnog tužioca iz stava 2. ovog člana u skladu sa st. 4. i 5. ovog člana, i za vrijeme saslušanja svjedoku odrediti advokata za savjetnika.

(7) Nakon što sud donese rješenje iz stava 6. ovog člana, glavni tužilac će pozvati svjedoka da dâ svoj iskaz. Prije saslušanja, svjedok će dati pismenu izjavu da će kao svjedok u krivičnom postupku dati istinit iskaz i da neće prećutati ništa što mu je poznato o krivičnom djelu o kojem daje iskaz i o njegovom učiniocu.

(8) Nakon što svjedok da iskaz, glavni tužilac donosi rješenje o imunitetu svjedoka za krivično djelo koje proizlazi iz iskaza svjedoka datog u skladu sa stavom 2. ovog člana. U rješenju će biti naveden činjenični opis i pravna kvalifikacija krivičnog djela za koja se neće preduzeti krivično gonjenje svjedoka.

(9) Ako svjedok u toku krivičnog postupka ne postupi u skladu sa stavom 7. ovog člana, glavni tužilac će donijeti obrazloženo rješenje, kojim se uskraćuje svjedoku davanje imuniteta za krivično djelo na koje se odnosio iskaz svjedoka iz stava 2. ovog člana. Tužilac će uskratiti imunitet i u slučaju da se radnje koje je svjedok naveo u svom iskazu odnose na krivična djela za koja se ne može dati imunitet u smislu st. 4. i 5. ovog člana. U tim slučajevima, iskaz svjedoka sa odgovorima na pitanja iz stava 1. ovog člana izdvojiće se iz spisa predmeta i čuvati odvojeno, te se ne može koristiti u krivičnom postupku protiv svjedoka.

(10) U slučaju da glavni tužilac ne donese rješenje iz stava 8. ovog člana, iskaz svjedoka sa odgovorima na pitanja iz stava 1. ovog člana izdvojiće se iz spisa predmeta i čuvati odvojeno, te se ne može koristiti u krivičnom postupku protiv svjedoka.

(11) Protiv svjedoka iz stava 2. ovog člana može se preduzeti krivično gonjenje za krivično djelo davanje lažnog iskaza.“

Član 18.

U članu 151. u stavu 5. poslije riječi: „prije“ dodaju se riječi: „i poslije“.

Član 19.

U članu 182. u stavu 4. poslije riječi: „tužilac“ dodaju se riječi: „ili ovlašćeno službeno lice“.

Član 20.

U članu 200. stav 4. briše se.

Dosadašnji st. 5. i 6. postaju st. 4. i 5.

U dosadašnjem stavu 5. koji postaje stav 4. riječi: „st. 3. i 4.“ zamjenjuju se riječima: „stava 3.“.

U dosadašnjem stavu 6. koji postaje stav 5. riječi: „st. 1. do 4.“ zamjenjuju se riječima: „st. 1. do 3.“.

Član 21.

U članu 203. stav 3. mijenja se i glasi:

„(3) Pritvor koji je određen ili produžen prema odredbama st. 1. i 2. ovog člana može trajati do pravosnažnosti presude, a najduže dok ne protekne vrijeme trajanja kazne izrečene u prvostepenoj presudi.“

Član 22.

U članu 204. stav 2. mijenja se i glasi:

„(2) Izuzetno od stava 1. ovog člana, kada je riječ o krivičnim djelima za koja se može izreći kazna doživotnog zatvora, lice se mora sprovesti tužiocu najkasnije u roku od 48 časova, a kada je riječ o krivičnim djelima terorizma, u roku od 72 časa.“

Član 23.

Član 212. mijenja se i glasi:

„Kućni red u ustanovama za izdržavanje pritvora uređuje se u skladu sa odredbama ovog zakona i zakona kojim se uređuje izvršenje krivičnih i prekršajnih sankcija Republike Srpske.“

Član 24.

Naziv člana i član 213. mijenja se i glasi:

„Odobrenje za gonjenje učinilaca krivičnih djela“

Član 213.

Kada je ovim zakonom, odnosno drugim opštim aktom donesenim na osnovu Ustava ili zakona određeno da je za gonjenje pojedinih krivičnih djela potrebno prethodno odobrenje nadležnog državnog organa, tužilac ne može pokrenuti, odnosno nastaviti istragu niti podići optužnicu, ako ne podnese dokaz da je odobrenje dato.“

Član 25.

U članu 224. poslije stava 2. dodaje se novi stav 3. koji glasi:

„(3) Istovremeno sa donošenjem naredbe iz stava 2. ovog člana tužilac će obavijestiti oštećenog o pokretanju istrage i poučiti ga o pravima iz člana 46a. stav 1. t. a), b), v) i g) ovog zakona.“

Dosadašnji st. 3. i 4. postaju st. 4. i 5.

U dosadašnjem stavu 4. koji postaje stav 5. riječi: „kancelariji tužioca“ zamjenjuju se riječima: „glavnom republičkom tužiocu“.

Član 26.

Član 233. mijenja se i glasi:

„(1) Tužilac okončava istragu kada nađe da je stanje stvari dovoljno razjašnjeno da se može podići optužnica. Okončanje istrage će se zabilježiti u spisu.

(2) Ako se istraga ne završi u roku od šest mjeseci od dana donošenja naredbe o sprovođenju istrage, tužilac će obavijestiti glavnog tužioca o razlozima neokončanja istrage. Glavni tužilac će odrediti novi rok za okončanje istrage, koji ne može biti duži od šest mjeseci, odnosno koji ne može biti duži od jedne godine za krivična djela za koja se može izreći kazna zatvora u trajanju od deset godina ili teža kazna, te naložiti preduzimanje potrebnih mjera da bi se istraga okončala.

(3) Ukoliko istragu nije bilo moguće završiti u roku iz stava 2. ovog člana, tužilac će o razlozima zbog kojih istraga nije završena, u roku od osam dana obavijestiti glavnog tužioca, osumnjičenog i oštećenog.

(4) Osumnjičeni i oštećeni mogu u roku od 15 dana od dana dostavljanja obavijesti iz stava 3. ovog člana podnijeti pritužbu glavnom tužiocu zbog trajanja postupka. Ukoliko glavni tužilac utvrdi da je pritužba osnovana, odrediće novi rok u kojem se, ukoliko postoje procesne pretpostavke, istraga mora okončati, o čemu će obavijestiti podnosioca pritužbe.

(5) Optužnica se ne može podići ako osumnjičeni nije bio ispitan.“

Član 27.

U članu 234. stav 6. mijenja se i glasi:

„(6) Prikriveni istražilac je posebno obučeno ovlašćeno službeno lice koje istražuje pod izmijenjenim identitetom, koje ima odgovarajuća ovlašćenja unutar policijskih organa Republike Srpske, policijskih organa Bosne i Hercegovine i policijskih organa drugih država. Prikriveni istražilac smije pod svojim izmijenjenim identitetom učestvovati u pravnom prometu. Ukoliko je to neophodno za formiranje i održavanje tog identiteta, mogu se izraditi, izmijeniti ili koristiti odgovarajuća dokumenta.“

Poslije stava 6. dodaje se novi stav 7. koji glasi:

„(7) Informator je lice iz reda građana, koje može biti i strani državljanin, a za vrijeme angažovanja postupa po uputstvima ovlašćenog službenog lica i može, uz svoju saglasnost, biti opremljen tehničkom opremom za audio i video snimanje radi dokumentovanja postupanja.“

Član 28.

U članu 236. stav 3. mijenja se i glasi:

„(3) Istražne radnje iz člana 234. stav 2. t. a), b), v), g) i e) ovog zakona mogu trajati najduže do mjesec dana, a ako one daju rezultate i postoji razlog da se nastavi sa njihovim sprovođenjem radi prikupljanja dokaza mogu se, na obrazložen prijedlog tužioca, produžiti za još mjesec dana, s tim da mjere iz člana 234. stav 2. t. a), b), v), g) i e) ovog zakona mogu trajati ukupno najduže šest mjeseci. Zahtjev za radnju iz člana 234. stav 2. tačka đ) ovog

zakona može se odnositi samo na jednokratni akt, a zahtjev za svaku narednu radnju protiv istog lica mora sadržavati razloge koji opravdavaju njenu upotrebu.“

Član 29.

U članu 237. poslije stava 3. dodaje se novi stav 4. koji glasi:

„(4) Tužilac može od suda zatražiti da ne obavještava lice protiv kojeg je radnja iz člana 234. stav 2. ovog zakona bila preduzeta, ukoliko bi ovo obavještenje ugrozilo istragu koja se vodi protiv tog lica ili drugih osumnjičenih lica. Lice protiv kojeg je radnja bila preduzeta obavijestiće se najkasnije do podizanja optužnice protiv tog lica ili drugih lica, ili nakon obustave istrage.“

Dosadašnji stav 4. postaje stav 5.

Član 30.

Član 241. mijenja se i glasi:

„(1) Kada u toku istrage tužilac nađe da postoji dovoljno dokaza iz kojih proizlazi osnovana sumnja da je osumnjičeni počinio krivično djelo, pripremiće i uputiti optužnicu sudiji za prethodno saslušanje u roku od 30 dana od dana kada je okončanje istrage zabilježeno u spisu.

(2) Ukoliko tužilac ne uputi optužnicu u roku iz stava 1. ovog člana, dužan je da o razlozima nepodizanja optužnice u roku od osam dana obavijesti glavnog tužioca, koji će preduzeti mjere da tužilac u roku koji ne može biti duži od 30 dana podigne optužnicu. O određivanju dodatnog roka obavijestiće se osumnjičeni i oštećeni.

(3) Ako tužilac u roku iz stava 2. ovog člana ne podigne optužnicu obavijestiće o tome glavnog tužioca, te osumnjičenog i oštećenog, koji imaju pravo da u roku od osam dana od dana isteka tog roka podnesu pritužbu glavnom tužiocu. Glavni tužilac će tužiocu izdati uputstvo da u određenom roku, koji ne može biti duži od 30 dana podigne optužnicu.

(4) Nakon podizanja optužnice, osumnjičeni, odnosno optuženi i branilac, imaju pravo uvida u sve spise i dokaze.

(5) Nakon podizanja optužnice, stranke ili branilac mogu predlagati sudiji za prethodno saslušanje preduzimanje radnji u skladu sa članom 231. ovog zakona.“

Član 31.

U članu 249. poslije riječi: „relevantna za glavni pretres“ dodaje se zapeta i riječi: „a o ročištu će se obavijestiti oštećeni“.

Član 32.

Poslije člana 249. dodaje se naziv člana i novi član 249a. koji glasi:

„Obustava krivičnog postupka

Član 249a.

Ako oštećeni u roku iz člana 46b. stav 1. ovog zakona ne podese pritužbu glavnom republičkom tužiocu na odluku tužioca kojom je prije potvrđivanja optužnice odustao od krivičnog gonjenja, ili ako je glavni republički tužilac odbio pritužbu iz člana 46b. stav 3. ovog zakona kao neosnovanu, sudija, odnosno predsjednik vijeća će rješenjem obustaviti krivični postupak i rješenje dostaviti strankama i oštećenom.“

Član 33.

U članu 279. u stavu 1. poslije riječi: „prije“ dodaju se riječi: „i poslije“, a poslije riječi: „ranije“ dodaju se riječi: „ili kasnije“.

Član 34.

U članu 288. u stavu 2. poslije riječi: „važnih razloga“ dodaje se zapeta i riječi: „ili ako bez zakonskih razloga neće da daju iskaz na glavnom pretresu“.

Član 35.

U članu 307. u stavu 4. poslije riječi: „imovinskopravnom zahtjevu“ dodaje se zapeta i riječi: „a ako je tužilac preuzeo krivično gonjenje od oštećenog kao tužioca (član 46j), oštećeni može izjaviti žalbu zbog svih žalbenih osnova zbog kojih se presuda može pobijati (član 310)“.

Član 36.

U članu 311. u stavu 1. u tački k) poslije riječi: „odlučnim činjenicama“ dodaje se zapeta i riječi: „ili su ti razlozi potpuno nejasni ili u znatnoj mjeri protivrječni“.

Član 37.

U članu 351. u stavu 1. poslije riječi: „podnijeti“ dodaje se riječ: „republički“.
U stavu 2. riječ: „Tužilac“ zamjenjuje se riječima: „Republički tužilac“.

Član 38.

U članu 353. u stavu 1. riječ: „Tužiocu“ zamjenjuje se riječima: „Republičkom tužiocu“.

Član 39.

Glava „XXV – Posebne odredbe o izricanju sudske opomene“, nazivi članova i čl. 377. do 381. brišu se.

Član 40.

U članu 423. poslije stava 5. dodaje se novi stav 6. koji glasi:
„(6) Pravosnažna rješenja Vrhovnog suda Republike Srpske donesena na osnovu člana 200. stav 4. ovog zakona ostaju na snazi.“

Član 41.

U članu 427. u stavu 2. tačka v) briše se.
Dosadašnja tačka g) postaje tačka v).

Član 42.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srpske“.

Broj:
Datum:

PREDSJEDNIK
NARODNE SKUPŠTINE

Nedeljko Čubrilović

OBRAZLOŽENJE
NACRTA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA
ZAKONA O KRIVIČNOM POSTUPKU REPUBLIKE SRPSKE

I USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona utvrđen je u članu 10. Ustava Republike Srpske, prema kojem su građani Republike Srpske ravnopravni u slobodama, pravima i dužnostima, jednaki pred zakonom i uživaju istu pravnu zaštitu ljudskih prava i sloboda, kao i u Amandmanu XXXII na član 68. t. 5) i 10) Ustava Republike Srpske, prema kojima Republika uređuje i obezbjeđuje ostvarivanje i zaštitu ljudskih prava i sloboda i uređuje organizaciju, nadležnosti i rad državnih organa. Članom 70. stav 1. tačka 2. Ustava Republike Srpske propisano je da Narodna skupština donosi zakone, druge propise i opšte akte.

**II USKLAĐENOST SA USTAVOM, PRAVNIM SISTEMOM I PRAVILIMA
NORMATIVNO PRAVNE TEHNIKE**

Prema Mišljenju Republičkog sekretarijata za zakonodavstvo broj: 22.02/020-4327/19 od 19. decembra 2019. godine, ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u članu 10. Ustava Republike Srpske kojim je propisano da su građani Republike ravnopravni u slobodama, pravima i dužnostima, jednaki pred zakonom i uživaju istu pravnu zaštitu ljudskih prava i sloboda, u Amandmanu XXXII t. 5) i 10) na član 68. Ustava Republike Srpske, prema kojem Republika uređuje i obezbjeđuje ostvarivanje i zaštitu ljudskih prava i sloboda i organizaciju, nadležnosti i rad državnih organa i u članu 70. stav 1. tačka 2. Ustava Republike Srpske, prema kojem Narodna skupština, donosi zakone, druge propise i opšte akte.

Obrađivač Zakona je u skladu sa članom 41. stav 1. tačka 5) Pravila za izradu zakona i drugih propisa Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 24/14) obrazložio razloge za njegovo donošenje. S tim u vezi, kao razlog za donošenje ovog zakona sadržan je u potrebi usklađivanja odredaba ovog zakona sa odredbama Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine, Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine, Odlukom Ustavnog suda Bosne i Hercegovine U-5/16 („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 71/17) i Zakona o parničnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13), kao i u potrebi usaglašavanja odredaba zakona sa predloženim odredbama Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika Republike Srpske, koji se istovremeno upućuje u skupštinsku proceduru.

U skladu sa navedenim razlozima za donošenje, predloženim izmjenama i dopunama utvrđuje se pravo oštećenog da može preuzeti krivično gonjenje u situacijama kada javni tužilac izjavi da odustaje od krivičnog gonjenja, detaljno je definisan pojam oštećenog kao tužioca i procedura kada oštećeni kao tužilac može da podnese prijedlog za preuzimanje krivičnog gonjenja, izvršeno je ograničenje principa legaliteta krivičnog gonjenja, definisana je procesna uloga oštećenog, određen je obim prava oštećenog i obim prava oštećenog kao tužioca.

Izvršena je izmjena odredbe koja se odnosi na funkcionalnu nadležnost sudije pojedinca, slučajevi kada sudija sam inicira svoje izuzeće, kako i ko sprovodi proceduru izuzeća i ko odlučuje o izuzeću. Takođe, razrađene su odredbe kojima je definisano izuzeće tužilaca radi usklađivanja ovih odredaba sa postupkom izuzeća sudija. Kazna dugotrajnog zatvora je zamijenjena kaznom doživotnog zatvora i brisana je sudska opomena kao krivična sankcija.

Pojedine odredbe se usklađuju sa krivičnim zakonodavstvom Bosne i Hercegovine jer su kompatibilne sa krivičnim zakonodavstvom Republike Srpske i vrši se usklađivanje sa odredbama Zakona o policiji i unutrašnjim poslovima („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 57/16, 110/16, 58/19 i 82/19).

Ostale korekcije zakona su nomotehničke prirode.

Republički sekretarijat za zakonodavstvo je u skladu sa svojim nadležnostima, a ne upuštajući se u cjelishodnost predloženih zakonskih rješenja u postupku konsultacija sa obrađivačem ukazao na potrebu usaglašavanja pojedinih odredaba sa odredbama Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika Republike Srpske, koji se istovremeno upućuje u proceduru i Zakona o izvršenju krivičnih i prekršajnih sankcija Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 63/18), kao i na terminološko usaglašavanje sa odredbama Zakona o javnim tužilaštvima Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 69/16) i Zakona o advokaturi Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 80/15), što je obrađivač prihvatio i ugradio u tekst zakona. Ostale primjedbe su se odnosile na način pisanja izmjena i dopuna, dodavanje novih članova, dodavanje novih klasifikacionih jedinica, promjenu i dodavanje stava, promjenu i dodavanje riječi, normativni oblik, računanje rokova, upućivanje, prelazne odredbe i način pisanja obrazloženja (čl. 61, 62, 63, 65, 66, 83, 86, 29. i 51. Pravila), što je obrađivač prihvatio.

U skladu sa Smjernicama za postupanje republičkih organa uprave o učešću javnosti i konsultacijama u izradi zakona („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 123/08 i 73/12), obrađivač Nacrta ovog zakona utvrdio je da je materija predmetnog zakona koji je izrađen od Radne grupe, imenovane rješenjem Vlade Republike Srpske, od interesa za javnost i shodno tome tekst Zakona je objavljen na internet stranici Ministarstva pravde radi dostavljanja primjedaba i sugestija.

Na predloženi Nacrt nije bilo dostavljenih primjedaba i sugestija.

Imajući u vidu da je Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske usaglašen sa Ustavom, pravnim sistemom Republike Srpske i Pravilima za izradu zakona i drugih propisa, mišljenje je ovog sekretarijata da se može uputiti na razmatranje.

III USKLAĐENOST SA PRAVNIM PORETKOM EVROPSKE UNIJE

Ministarstvo za evropske integracije i međunarodnu saradnju dostavilo je Mišljenje broj: 17.03-020-4325/19 od 12. decembra 2019. godine u kojem konstatuje da je nakon uvida u propise Evropske unije (EU) i analize odredaba Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske (u daljem tekstu: Nacrt), ustanovljeno je da postoje izvori *EU acquis*-ja koji su relevantni za predmet uređivanja dostavljenog nacrta, a koje je obrađivač uzeo u obzir prilikom izrade istog, zbog čega u Izjavi o usklađenosti stoji ocjena „djelimično usklađeno“.

U dijelu primarnih izvora prava EU, obrađivač je uzeo u obzir Ugovor o funkcionisanju Evropske unije, Treći dio – Politike i unutrašnje djelovanje Unije, Glava V – Oblast slobode, bezbjednosti i pravde, Odjeljak 4. Pravosudna saradnja u krivičnim stvarima, čl. 82 (eng. *Treaty on the functioning of the European Union, Part Three: Policies and Internal Actions of the Union, Title V: Area of Freedom, Security and Justice, Chapter 4 – Judicial Cooperation in criminal matters, Article 82*).

Materiju Nacrta, u dijelu sekundarnih izvora prava EU, uređuje Direktiva 2012/29/EU Evropskog parlamenta i Savjeta od 25. oktobra 2012. godine o uspostavljanju minimalnih standarda o pravima, podršci i zaštiti žrtava krivičnih djela i stavljanju van snage Okvirne odluke Savjeta 2001/220/JHA (eng. *Directive 2012/29/EU of the European Parliament and of*

the Council of 25 October 2012 establishing minimum standards on the rights, support and protection of victims of crime, and replacing Council Framework Decision 2001/220/JHA).

Odredbe člana 6. Direktive propisuju pravo oštećenog na informacije o vlastitom predmetu, posebno o:

- svakoj odluci o nepokretanju ili okončanju istrage ili o nepreduzimanju krivičnog gonjenja protiv osumnjičenog;
- vremenu i mjestu održavanja postupka te prirodi tužbe;
- svakoj konačnoj presudi u postupku;
- stanju krivičnog postupka.

Član 9. Nacrta taksativno navodi prava oštećenog koja su u skladu sa gore navedenim odredbama Direktive. Međutim, obrađivač nije preuzeo st. 5. i 6. člana 6. Direktive kojima je predviđena obaveza obavještanja oštećenih o puštanju na slobodu ili bijegu osobe protiv koje se vodi krivični postupak.

Detaljan prikaz preuzimanja odredaba gore navedenog izvora prava EU, sadržan je u Upporednom prikazu usklađenosti Nacrta sa pravnom tekovinom EU i praksom i standardima Savjeta Evrope.

U domenu akata Savjeta Evrope, obrađivač je uzeo u obzir Preporuku R (85) 11 Ministarskog komiteta Savjeta Evrope državam članicama o položaju žrtve u okviru krivičnog prava i krivičnog postupka (eng. *Recommendation No. r (85) 11 of the Committee of Ministers to Member states on the position of the victim in the framework of criminal law and procedure*).

U dijelu ostalih međunarodnih izvora prava, konsultovana je Deklaracija o osnovnim pravima žrtava krivičnih djela i zloupotrebe moći, usvojena Rezolucijom Generalne skupštine Ujedinjenih nacija broj 40/34 od 29. novembra 1985. godine (eng. *Declaration of Basic Principles of Justice for Victims of Crime and Abuse of Power, Adopted by General Assembly resolution 40/34 of 29 November 1985*).

Usvajanje ovog nacrta doprinijeće ispunjavanju obaveza iz člana 78. SSP¹, koje se odnose na saradnju ugovornih strana na jačanju vladavine prava.

IV RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ministarstvu pravde različiti subjekti dostavili su inicijative za izmjene i dopune Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske, i to: Ministarstvo unutrašnjih poslova, Republičko javno tužilaštvo, Strateški forum rukovodilaca tužilaštva i policijskih tijela u Bosni i Hercegovini, Udruženje tužilaca Republike Srpske, Okružno javno tužilaštvo u Banjoj Luci, Fondacija udružene žene Banja Luka, kao i inicijative pravnih stručnjaka iz predmetne oblasti.

Klub poslanika Srpske demokratske stranke uputio je Prijedlog amandmana na Prijedlog programa rada Narodne skupštine Republike Srpske za 2019. godinu, na način da se u drugom kvartalu, zakonodavni dio, između ostalih, doda i nova tačka 36). Izmjene i dopune Zakona o krivičnom postupku, sa obrazloženjem da se uvede institut oštećenog kao supsidijarnog tužioca, te da se izmijeni funkcionalna nadležnost sudije pojedinca.

Dalje, odlukom Ustavnog suda Bosne i Hercegovine broj U- 5/16 od 1. juna 2017. godine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 49/17) utvrđeno je da odredbe člana 84. st. 2, 3. i 4; odredbe člana 117. tačka d); odredbe člana 118. stav 3; odredbe člana 225. stav 2. i odredbe člana 226. stav 1. Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine nisu u skladu sa odredbama člana I/2 Ustava Bosne i Hercegovine. Odlukom je naloženo Parlamentarnoj

¹ Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica s jedne strane, i Bosne i Hercegovine s druge strane („Službeni glasnik BiH – Međunarodni ugovori“, broj 10/08).

skupštini Bosne i Hercegovine da najkasnije u roku od šest mjeseci od dana dostavljanja ove odluke uskladi navedene odredbe, te obavijesti Ustavni sud Bosne i Hercegovine o preuzetim mjerama s ciljem izvršenja ove odluke.

Kako su navedene neustavne odredbe Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine kompatibilne sa odredbama člana 149. st. 2, 3. i 4. /imunitet svjedoku koji koristi pravo da ne odgovara na pojedina pitanja/; odredbama člana 235. tačka g) /krivična djela za koja se mogu odrediti posebne istražne radnje/; odredbama člana 236. stav 3. /razlozi za produženje trajanja posebnih istražnih radnji/; odredbama člana 233. stav 2. /okončanje istrage/ i odredbama člana 241. stav 1 /podizanje optužnice/ Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 53/12, 66/18 i 91/17), neophodno je, u cilju sprovođenja citirane odluke Ustavnog suda, navedene odredbe Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske uskladiti sa Ustavom Bosne i Hercegovine.

U skladu sa navedenim, a u cilju što efikasnijeg krivičnog postupka, Vlada Republike Srpske imenovala je Radnu grupu za izradu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske, u sastavu: Obren Bužanin, sudija Vrhovnog suda Republike Srpske, predsjednik Radne grupe Vesna Antić, predsjednica Vrhovnog suda Republike Srpske, Veljko Ikanović, sudija Vrhovnog suda Republike Srpske, Miodrag Bajić, zamjenik glavnog republičkog javnog tužioca – specijalni tužilac, Snježana Kudrić, sudija Okružnog suda u Banjoj Luci, Želimir Lepir, glavni okružni javni tužilac u Okružnom javnom tužilaštvu Banja Luka, Milenko Milekić, predsjednik Osnovnog suda u Banjoj Luci, Darko Kovrlija, načelnik Uprave kriminalističke policije Ministarstva unutrašnjih poslova i Milosav Savković, načelnik Uprave za organizovani i teški kriminalitet Ministarstva unutrašnjih poslova.

Zakonom o izmjenama Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 66/18), koji je donesen po hitnoj proceduri izvršena je izmjena čl. 235. i 236. stav 3. Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 53/12 i 91/17), koji se odnose na krivična djela za koja se mogu odrediti posebne istražne radnje i razlozi za produženje trajanja posebnih istražnih radnji. Hitnost u proceduri navedenih izmjena je prvenstveno uzrokovana donošenjem Krivičnog zakonika Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 64/17), čime je znatno povećan broj krivičnih djela za koje se mogu odrediti posebne istražne radnje.

Ovaj zakonski prijedlog, u kontekstu sprovođenja odluke Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, reguliše izmjene i dopune odredaba koje se odnose na imunitet svjedoku koji koristi pravo da ne odgovara na pojedina pitanja, odredaba koje se odnose na okončanje istrage i koje se odnose na podizanje optužnice.

Osim navedenog, zakonski prijedlog ovih izmjena i dopuna je u funkciji poboljšanja procesnog položaja oštećenog u krivičnom postupku u cilju efikasnije zaštite njegovih prava, što uključuje i pravo da preuzme krivično gonjenje ako tužilac odustane od optužnice nakon njenog potvrđivanja.

Nacrtom zakona predložene su i izmjene procesnih odredaba koje su u funkciji većeg standarda zaštite prava osumnjičenih, odnosno optuženih lica, i prava oštećenih (smanjena funkcionalna nadležnost sudije pojedinca, prenesena nadležnost za podnošenje zahtjeva za zaštitu zakonitosti sa okružnog na republičkog tužioca, skraćena dužina trajanja pritvora u istrazi, osiguran dodatni stepen zaštite interesa djeteta kao neposredno oštećenog/žrtve, krivičnog djela i oštećenog u seksualnim deliktima kroz način ispitivanja). Izmjene koje obezbjeđuju efikasniji krivični postupak se između ostalih odnose na to da je izuzetak od neposrednog izvođenja dokaza proširen i na čitanje iskaza svjedoka koji bez zakonskih razloga neće da daju iskaz na glavnom pretresu, nadležnost za odlučivanje o izuzeću sudije prenesena sa opšte sjednice na predsjednika suda, a o izuzeću tužilaca sa kolegijuma tužilaštva na glavnog tužioca, uvedena je naredba za kreiranje forenzičke kopije kao dokazno

sredstvo, proširen je pojam „prikriveni istražitelj“ na lica koja imaju policijska ovlaštenja unutar policijskih organa drugih država, produženo je ukupno trajanje nekih posebnih istražnih radnji sa tri mjeseca na šest mjeseci, vrijeme policijskog zadržavanja lica lišenog slobode zbog sumnje da je počinilo krivično djelo za koje se može izreći kazna doživotnog zatvora povećano sa 24 časa na 48 časova.

Pored navedenih, izvršene su i druge izmjene koje su inspirisane namjerom da se unaprijede postojeća zakonska rješenja u segmentu prava na odbranu, zatim određenije i kvalitetnije uredi pitanje dužine trajanja pritvora nakon izricanja prvostepene presude, zatim pitanje bitne povrede odredaba krivičnog postupka u vidu manjkavosti razloga o obrazloženju, te pitanje dobrovoljne predaje predmeta.

V OBRAZLOŽENJE PREDLOŽENIH RJEŠENJA

U članu 1. izvršena je dopuna člana 16. osnovnog teksta Zakona, koji reguliše princip akuzatornosti, a u kojem je sadržano pravilo da se krivični postupak može pokrenuti i sprovesti samo po zahtjevu javnog tužioca. S obzirom na to da se ovim zakonskim izmjenama, pored javnog tužioca, uvodi oštećeni kao tužilac, koji pod uslovima propisanim ovim zakonom može preuzeti krivično gonjenje ako javni tužilac nakon potvrđivanja optužnice izjavi da odustaje od krivičnog gonjenja, te je u ovom članu dodaje stav 2. koji glasi:

„(2) Ako tužilac, nakon potvrđivanja optužnice, izjavi da odustaje od optužnice, oštećeni kao tužilac može preuzeti krivično gonjenje pod uslovima propisanim ovim zakonom.“

U članu 2. izvršena je dopuna člana 17. osnovnog teksta Zakona, koji reguliše princip legaliteta krivičnog gonjenja, po kom principu je javni tužilac dužan da preduzme krivično gonjenje ako postoje dokazi da je učinjeno krivično djelo, osim ako ovim zakonom nije drugačije propisano. Kako je za pojedina krivična djela Krivičnim zakonikom Republike Srpske propisano da se krivično gonjenje preduzima po prijedlogu, a odredbama ovog zakona (član 46g) je detaljno regulisana procedura podnošenja prijedloga od strane oštećenog, ovo ograničenje principa legaliteta ugrađeno je kao stav 2. člana 17. Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske, tako da glasi: „Za pojedina krivična djela, kada je to propisano zakonom, tužilac može preduzeti krivično gonjenje samo na osnovu prijedloga oštećenog“.

U članu 3. izvršena je dopuna člana 20. osnovnog teksta Zakona (osnovni pojmovi u okviru značenja izraza), tako što se dodaje tačka t), koja definiše pojam oštećenog kao tužioca (kao novi pojam koji se ovim izmjenama uvodi u krivično procesno zakonodavstvo), i glasi:

„t) oštećeni kao tužilac je lice koje je pod uslovima propisanim ovim zakonom preuzelo krivično gonjenje kada tužilac nakon potvrđivanja optužnice izjavi da odustaje od optužnice“.

U članu 4. izvršena je izmjena člana 24. stav 1. osnovnog teksta Zakona u dijelu koji se odnosi na funkcionalnu nadležnost sudije pojedinca tako da stav 1. sada glasi:

„(1) U prvom stepenu sudovi sude u vijećima sastavljenim od troje sudija, a za krivična djela za koja je propisana kao glavna kazna novčana kazna ili kazna zatvora do pet godina, u prvom stepenu sudi sudija pojedinac.“

Ova izmjena uslijedila je zbog zahtjeva većeg dijela stručne, ali i opšte javnosti, zasnovanim na argumentima da je postojeća funkcionalna nadležnost sudije pojedinca za krivična djela za koja je propisana kazna zatvora do deset godina, preširoko postavljena i predstavlja i suviše veliko ovlaštenje sudije pojedinca. Postojeće rješenje, s obzirom na stvarnu nadležnost osnovnih sudova u krivičnim stvarima, podrazumijeva da je za sva krivična djela koja su u stvarnoj nadležnosti osnovnih sudova, za suđenje nadležan sudija pojedinac. Osim toga, kada se ima u vidu da je suđenje u vijećima (zborni sastav suda)

ustavni princip i odstupanje od ovog principa, koje se u skladu sa ustavnim ovlaštenjima određuje zakonom, treba da bude svedeno za suđenje u prvom stepenu na manji broj i to blažih krivičnih djela. Konačno, odredbama reformisanog krivičnog procesnog zakona iz 2003. godine („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 50/03) u osnovnom tekstu Zakona funkcionalna nadležnost sudije pojedinca bila je ograničena na suđenje u prvom stepenu za krivična djela za koja je propisana kao glavna kazna novčana kazna ili kazna zatvora do pet godina, ali se zakonodavac očigledno rukovodio pragmatičnim razlozima (praktični problemi u radu malih sudova da organizuju suđenja u vijećima sastavljenim od troje sudija) kada je izmjenama Zakona o krivičnom postupku iz 2008. godine („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 119/08) povećao funkcionalnu nadležnost sudije pojedinca na suđenje za krivična djela sa propisanom kaznom zatvora do deset godina (za sva krivična djela za koje je stvarno nadležan osnovni sud).

U članu 5. izvršena je izmjena u st. 1. i 2. člana 39. osnovnog teksta Zakona tako što se u stavu 1. na kraju rečenice umjesto tačke stavlja zapeta i dodaju riječi: „koji će mu odrediti zamjenu“, a stav 2. mijenja se i glasi:

„(2) U slučaju iz stava 1. ovog člana, o izuzeću odlučuje predsjednik suda.“

Odredba člana 39. reguliše postupak kada sudija sam inicira svoje izuzeće nakon što sazna za postojanje nekog od razloga za izuzeće propisanih odredbama člana 37. t. a) do d) ili iz tačke đ) koja se odnosi na okolnosti koje izazivaju razumnu sumnju u njegovu nepristrasnost. Postojeća odredba stava 2. propisuje da u tom slučaju sudija obavještava predsjednika suda koji sprovodi proceduru izuzeća, a da se o izuzeću odlučuje na opštoj sjednici.

Predloženom izmjenom reguliše se da u slučaju kada sudija obavijesti predsjednika suda o razlozima za izuzeće iz člana 37. t. a) do d) on mu određuje zamjenu (bez sprovođenja procedure koja prethodi donošenju odluke o izuzeću), a u slučaju sumnje u postojanje razloga za izuzeće iz tačke đ) člana 37. ovog zakona, nadležnost za odlučivanje o izuzeću prenosi na predsjednika suda (isto kao što je propisano u prijedlogu za izmjene člana 40. ovog zakona kada se o izuzeću odlučuje po zahtjevu stranke ili branioca). Ova izmjena će osigurati efikasniji postupak donošenja odluke, a njome se istovremeno prevazilaze poteškoće kod obezbjeđivanja kvoruma za odlučivanje na opštoj sjednici (ovaj problem je izražen kod svih a pogotovo kod velikih sudova). Ovakvo rješenje, po kome je izuzeće sudije u funkcionalnoj nadležnosti predsjednika suda, propisano je i Zakonom o parničnom postupku Republike Srpske, pa slijedom toga nema nijednog opravdanog i racionalnog razloga da se o izuzeću sudija raspoređenih u okviru krivičnog referata odlučuje na opštoj sjednici, dok o izuzeću sudija istog suda raspoređenih u okviru drugih referata (parnični, vanparnični, izvršni i upravni) odlučuje predsjednik suda. Procesno zakonodavstvo zemalja u regionu, takođe, reguliše da o izuzeću sudije odlučuje predsjednik suda, a takvo rješenje je bilo sadržano i u ranijem (prije reforme izvršene 2003. godine) procesnom zakonodavstvu.

Članom 6. izvršena je izmjena u članu 40. u stavu 1. osnovnog teksta Zakona, tako što se riječi: „se na opštoj sjednici“ zamjenjuju riječima: „predsjednik suda“. Dalje, poslije stava 1. ovog člana dodaje se novi stav 2. kojim je propisano da ako se traži samo izuzeće predsjednika suda odluku o izuzeću donosi predsjednik neposredno višeg suda, a ako se traži izuzeće predsjednika Vrhovnog suda odluka o izuzeću donosi se na opštoj sjednici tog suda. Ovoj izmjeni se pristupilo iz razloga sadržanih u obrazloženju prethodnog člana (koji se odnosi na izmjene stava 2. člana 39. važećeg teksta Zakona). Prihvatanjem principa da o izuzeću sudije odlučuje predsjednik suda, logičnim se pokazuje rješenje (koje je predviđeno u Zakonu o parničnom postupku Republike Srpske, a takođe zastupljeno i uporednom zakonodavstvu) da o izuzeću predsjednika suda odlučuje predsjednik neposredno više sudske instance, a da odlučivanje o izuzeću predsjednika Vrhovnog suda Republike Srpske, kao najvišeg suda u Republici, ostane u nadležnosti opšte sjednice Vrhovnog suda.

U članu 7. mijenja se član 42. stav 2. osnovnog teksta Zakona, kojim se reguliše da o izuzeću javnog tužioca odlučuje glavni javni tužilac, da o izuzeću glavnog okružnog javnog tužioca odlučuje glavni republički javni tužilac, a da o izuzeću glavnog republičkog javnog tužioca odlučuje kolegijum tužilaca Republičkog tužilaštva.

Ovoj izmjeni predmetnog člana pristupilo se radi usklađivanja sa postupkom izuzeća sudija u smislu odredaba stava 1. člana 42, prema kojim se pri odlučivanju o izuzeću tužilaca upućuje na shodnu primjenu odredaba o izuzeću sudija.

U članu 8. izvršena je izmjena člana 45. osnovnog teksta Zakona koji reguliše rješavanje sukoba nadležnosti između tužilaštava, tako što je riječ: „tužilaca“, koja je greškom unesena u postojeći tekst ove zakonske odredbe zamijenjena riječju: „tužilaštava“. Dakle, ovom odredbom se reguliše rješavanje sukoba nadležnosti između okružnih javnih tužilaštava i republičkog javnog tužilaštva kao državnih organa, pa je očigledno greškom prilikom pisanja upotrijebljen izraz tužilaca (što označava nosioce tužilačke funkcije), umjesto izraz tužilaštava kao državnih organa.

U članu 9. poslije člana 46. ovog zakona dodaje se nova Glava IVa, odjeljci 1. i 2. i čl. 46a, 46b, 46v, 46g, 46d, 46đ, 46e, 46ž, 46z, 46i, 46j. i 46k, koji se odnose na procesnu ulogu i obim prava oštećenog, te na oštećenog kao tužioca.

Reformisanim krivičnim procesnim zakonodavstvom, koje je na snazi od 1. jula 2003. godine, gotovo da je marginalizovan položaj oštećenog u krivičnom postupku, znatnim sužavanjem njegovih prava u odnosu na raniji Zakon o krivičnom postupku. Po tom ranijem zakonu, oštećeni je imao vrlo širok krug ovlašćenja u segmentu preduzimanja ili preuzimanja krivičnog gonjenja učinioca krivičnog djela kao supsidijarni tužilac u situaciji kada javni tužilac nađe da nema osnova da preduzme krivično gonjenje ili odustane od krivičnog gonjenja (u istražnoj fazi krivičnog postupka i nakon podizanja optužnog akta). Osim toga, znatno su sužena prava oštećenog kao procesnog subjekta, kako u fazi istrage, tako i u postupku nakon podizanja optužnice u odnosu na ranije zakonodavstvo.

Iz mnogih međunarodnih dokumenata proizlazi obaveza država da oštećenom (prvenstveno žrtvi kao licu koje je neposredno oštećeno izvršenjem krivičnog djela) osiguraju pravo da žrtve dobiju odgovarajuće informacije, podršku i priliku za učestvovanje u krivičnim postupcima, uključujući i pravo da budu obaviještene o definitivnoj odluci koja se tiče krivičnog gonjenja počinioca, te pravo da od nadležnog organa traže reviziju odluke o negonjenju ili da sama preduzme gonjenje. Tu se prije svega imaju u vidu Deklaracija o temeljnim pravima žrtava krivičnih djela i zloupotrebe moći (usvojena je Rezolucijom Generalne skupštine Ujedinjenih naroda broj 40/34 od 29. novembra 1985. godine), Preporuka R (85) 11 Ministarskog komiteta Savjeta Evrope državama članicama o položaju žrtve u okviru krivičnog prava i krivičnog postupka, i Direktiva 2012/29 / EU Evropskog parlamenta i Savjeta od 25. oktobra 2012, kojom se utvrđuju minimalni standardi u oblasti prava, podrške i zaštite žrtava kriminala (ovom direktivom se zamjenjuje Okvirna odluka Savjeta Evropske unije od 15. marta 2001. godine o položaju žrtava u krivičnim postupcima).

Zemlje u regiji svojim krivičnoprocesnim zakonodavstvom oštećenom pružaju (u većoj ili manjoj mjeri) znatno veći obim prava i efikasnije mehanizme njihove zaštite u odnosu na krivičnoprocesno zakonodavstvo u Bosni i Hercegovini.

Ove izmjene zakona imaju za cilj da se oštećenom obezbijedi neophodan obim procesnih prava i efikasniji mehanizmi njihove zaštite. Pri tome se vodilo računa da se zakonskim izmjenama (kada su u pitanju prava oštećenog u fazi istrage) ne naruši uspostavljeni koncept istrage (koji je u primjeni od 2003. godine), a po kojem je istraga u isključivoj nadležnosti tužioca kao državnog organa. Zbog toga je za fazu istrage pa sve do potvrđivanja optužnice, pritužba glavnom republičkom javnom tužiocu predviđena kao jedini mehanizam zaštite interesa oštećenog na odluke javnog tužioca da ne preduzme krivično gonjenje ili da odustane od krivičnog gonjenja.

Zakonskim prijedlogom se proširuje obim prava oštećenog već u ranoj fazi krivičnog postupka, momentom pokretanja istrage (član 224. stav 3), obezbjeđuje efikasnija zaštita interesa oštećenog da se sprovede postupak protiv izvršioca krivičnog djela (podnošenjem pritužbe glavnom tužiocu zbog neaktivnosti postupajućeg tužioca u fazi istrage i podizanja optužnice, zatim podnošenjem pritužbe glavnom republičkom tužiocu (umjesto kancelariji okružnog tužioca) na odluke postupajućeg tužioca o nesprovođenju i obustavi istrage i odustanku od optužnice prije njenog potvrđivanja. Ove izmjene će osigurati veći standard kontrole tih odluka postupajućeg tužioca kada o pritužbi oštećenog na te odluke odlučuje glavni republički tužilac kao najviši formalni autoritet u sistemu postojeće organizacije tužilačkog sistema u Republici Srpskoj. Konačno, ovim izmjenama oštećenom se daje pravo da preuzme krivično gonjenje kada tužilac odustane od krivičnog gonjenja nakon potvrđivanja optužnice.

U skladu s tim u Zakon se uvodi nova Glava IVa – OŠTEĆENI I OŠTEĆENI KAO TUŽILAC sa dva odjeljka. U Odjeljku 1. regulišu se prava i dužnosti oštećenog, novim članovima: 46a, 46b, 46v, 46g, 46d, 46đ. i 46e, a u Odjeljku 2. reguliše se procesni položaj oštećenog kao tužioca, članovima 46ž, 46z, 46i, 46j. i 46k.

Novim članom 46a. ovog zakona propisan je obim prava koja pripadaju oštećenom u krivičnom postupku. Pored postojećih prava u vezi sa imovinskopравnim zahtjevom (koja su detaljno regulisana poglavljem XII), ovim izmjenama je proširen krug prava oštećenog, pa tako, između ostalog, oštećeni ima pravo da ukazuje na činjenice i da predlaže dokaze koji su od važnosti za predmet dokazivanja krivičnog djela i krivične odgovornosti počinioca djela (a ne samo one činjenice i dokaze koje se odnose na imovinskopравni zahtjev, kako je u važećem Zakonu). Dalje, eksplicitno je propisano pravo oštećenog da angažuje punomoćnika iz reda advokata, pravo da razmatra spise i razgleda predmete koji služe kao dokaz, pravo da bude obaviješten o pokretanju istrage i o pravima koja ima u fazi istrage, da bude obaviješten o nesprovođenju istrage, obustavi istrage, povlačenju optužnice, ili odustanku tužioca od optužnice. Pravo na pritužbu je prošireno i na odluku o odustanku tužioca od optužnice prije njenog potvrđivanja, kao i pritužbu zbog dužine trajanja postupka istrage, te nepodizanja optužnice u određenom roku. Oštećeni ima pravo da prisustvuje prepretresnom ročištu, da prisustvuje na glavnom pretresu i učestvuje u izvođenju dokaza, a sud i javni tužilac su dužni da upoznaju oštećenog sa pravima navedenim u ovom članu.

Novim članom 46b. ovog zakona regulisana je obaveza tužioca da u slučaju donošenja naredbe o nesprovođenju istrage, obustavi istrage, ili odustanka od krivičnog gonjenja do potvrđivanja optužnice, obavijesti oštećenog i pouči ga o pravu da može podnijeti pritužbu glavnom republičkom tužiocu.

Dakle, pravo na pritužbu je prošireno i na odluku javnog tužioca o odustanku od optužnice prije njenog potvrđivanja, a nadležnost za odlučivanje po pritužbi oštećenog prenesena je sa kancelarije okružnog tužioca na glavnog republičkog tužioca. Ovom odredbom regulisani su i rokovi u kojima je tužilac dužan dostaviti obavještenje oštećenom, zatim rok u kome oštećeni može podnijeti pritužbu, kao i rok u kojem je glavni republički tužilac dužan da donese odluku po pritužbi. Dakle, sve do potvrđivanja optužnice oštećeni ima na raspolaganju pritužbu glavnom republičkom tužiocu kao mehanizam zaštite njegovih interesa da se preduzme ili nastavi krivično gonjenje počinioca krivičnog djela. Kao novo pravo u predloženom zakonskom rješenju uvodi se i pravo oštećenog na pritužbu glavnom tužiocu okružnog tužilaštva zbog trajanja postupka kada istraga nije završena ni u novom roku koji je odredio glavni tužilac u smislu člana 233. stav 4. ovog zakona, kao i pravo na pritužbu ako optužnica nije podignuta ni u dodatnom roku koji je odredio glavni tužilac (član 241. stav 3).

Novim članom 46v. ovog zakona regulisano je pravo oštećenog da u određenom roku može preuzeti krivično gonjenje i zastupati optužnicu, ako tužilac nakon potvrđivanja

optužnice izjavi da odustaje od optužnice, kao i obaveza suda da ga pouči o tom pravu. Ovom odredbom regulisan je rok u kome je oštećeni dužan da se izjasni da li preuzima krivično gonjenje, te vrsta odluke koju sud donosi za slučaj ako oštećeni izjavi da ne želi preuzeti krivično gonjenje. Stavom 4. ove odredbe propisana je pretpostavka kojom se smatra da oštećeni neće da nastavi gonjenje ako nije prisutan na pretpretresnom ročištu ili glavnom pretresu, a uredno je pozvan, ili mu se poziv nije mogao uručiti zbog neprijavlivanja sudu promjene adrese, prebivališta ili boravišta. To ima za posljedicu donošenje rješenja o obustavi postupka, odnosno presude kojom se optužba odbija.

Novim članom 46g. ovog zakona detaljnije je regulisan postupak podnošenja prijedloga za krivično gonjenje nadležnom tužiocu, kada su u pitanju krivična djela za koja se goni po prijedlogu oštećenog. Odredbom stava 3. ovog člana kao novo zakonsko rješenje u primjeni ovog instituta predviđena je pretpostavka da je oštećeni podnio prijedlog za krivično gonjenje ako je podnio prijavu ili prijedlog za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva u krivičnom postupku.

Novim članom 46d. ovog zakona propisana je obaveza oštećenog kao i njegovog zastupnika i punomoćnika da o svakoj promjeni adrese prebivališta ili boravišta obavijesti tužioca ili sud pred kojim se vodi krivični postupak.

Novom odredbom člana 46đ. ovog zakona regulisano je zastupanje oštećenog koje je dijete ili je lice potpuno lišeno poslovne sposobnosti.

Članom 46e. ovog zakona regulisana su prava nasljednika oštećenog ako oštećeni umre u toku roka za davanje izjave o preuzimanju krivičnog gonjenja, ili za podnošenje prijedloga za krivično gonjenje, i krug nasljednika koji mogu preuzeti krivično gonjenje ili podnijeti prijedlog, odnosno dati izjavu da ostaju pri prijedlogu. Stavom 2. ove odredbe propisano je da se odredbe koje se odnose na nasljednike fizičkog lica, shodno primjenjuju i na pravnog sljednika pravnog lica koje je prestalo da postoji.

Novim članom 46ž. ovog zakona propisana su prava opštećenog kao tužioca, koja se ogledaju u pravu da zastupa optužnicu u skladu sa odredbama ovog zakona, da podnese prijedlog i dokaze za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva i predloži privremene mjere za njegovo obezbjeđenje, angažuje punomoćnika iz reda advokata, kao i da preduzima druge radnje kada je to određeno ovim zakonom. Stavom 2. ove odredbe regulisano je da pored navedenih prava oštećeni kao tužilac ima prava koja pripadaju javnom tužiocu, osim onih koja javni tužilac ima kao državni organ.

Novim članom 46z. regulisano je da svojstvo oštećenog kao tužioca prestaje odustankom od optužbe, zatim kada je tužilac preuzeo krivično gonjenje i smrću oštećenog, odnosno prestankom pravnog lica.

Novim članom 46i. ovog zakona propisano je da oštećeni kao tužilac može svojom izjavom sudu pred kojim se vodi krivični postupak odustati od optužbe do završetka glavnog pretresa ili pretresa pred drugostepenim sudom, te da je ova izjava o odustanku od optužbe neopoziva. Stavom 2. ove odredbe propisana je zakonska pretpostavka kojom se smatra da je oštećeni kao tužilac odustao od optužbe ako ne dođe na pretpretresno ročište ili glavni pretres i ako je uredno obaviješten, ili mu se poziv nije mogao uručiti zbog neprijavlivanja sudu promjene adrese prebivališta ili boravišta (što ima za posljedicu donošenje rješenja o obustavi postupka, odnosno presude kojom se optužba odbija).

Novim članom 46j. ovog zakona regulisano je da u krivičnom postupku koji se vodi po optužbi oštećenog kao tužioca, javni tužilac ima pravo da do završetka glavnog pretresa preuzme krivično gonjenje i zastupanje optužnice.

Odredbom člana 46k. ovog zakona propisano je da će se odredbe člana 46g. stav 4, zatim čl. 46d, 46đ. i 46e. ovog zakona koje se odnose na oštećenog, shodno primjenjivati i na oštećenog kao tužioca.

U članu 10. izvršena je izmjena u članu 53. u stavu 1. na način da se kazna dugotrajnog zatvora zamjenjuje kaznom doživotnog zatvora.

U članu 53. u st. 4. i 6. izvršene su izmjene ovih stavova, te dodat novi stav 7. u tekst Zakona, na način da se ovom izmjenom vraća rješenje iz ranijeg krivičnog zakonodavstva, a koje je zastupljeno i uporednom zakonodavstvu, da predsjednik suda postavlja branioca po službenoj dužnosti. Predsjednik nadležnog suda branioca postavlja po redoslijedu sa spiska advokata koji dostavlja Advokatska komora Republike Srpske. Ovim izmjenama eliminiše se nelogično, neracionalno i kontroverzno rješenje da optuženi koji nema sredstava da sam uzme branioca, po svojoj želji bira branioca i kada mu sud postavlja branioca po službenoj dužnosti. Ovom izmjenom eliminišu se zloupotrebe, koje su učestale, da se optuženi odrekne izabranog branioca kod obavezne odbrane, a kada mu se ponudi da izabere branioca po službenoj dužnosti, on bira istog branioca koji ga je branio (po dogovoru s njim), ali na teret budžeta. Novim stavom 7. propisana je obaveza za Advokatsku komoru da prilikom sačinjavanja spiska advokata iz stava 6. ovog člana vodi računa o tome da praktični ili stručni rad advokata u oblasti krivičnog prava daje osnova za pretpostavku da će odbrana biti djelotvorna.

Članom 11. izvršena je izmjena člana 54. osnovnog teksta Zakona, u smislu da predsjednik suda osumnjičenom, odnosno optuženom postavlja branioca, ako zbog svog imovnog stanja ne može snositi troškove odbrane. Usklađivanje je izvršeno u skladu sa izvršenim izmjenama u članu 53. predmetnog zakona.

Članom 12. ovog zakona izvršena je izmjena člana 57. osnovnog teksta Zakona. Ova odredba reguliše pitanje razrješenja postavljenog branioca. Kao novo zakonsko rješenje uvodi se u stavu 2. da postavljeni branilac može samo iz opravdanih razloga tražiti da bude razriješen, te u stavu 4. ovog zakona da je predsjednik nadležnog suda funkcionalno nadležan, a donosi odluku o razrješenju postavljenog branioca koji neuredno vrši svoju dužnost.

Članom 13. izvršena je dopuna postojećeg zakonskog rješenja tako što se poslije člana 130. dodaje novi član 130a. koji nosi naziv „Dobrovoljna predaja predmeta“ i glasi:

„Lice koje drži predmete iz člana 129. stav 1. ovog zakona može dobrovoljno predati predmete, o čemu će mu se izdati potvrda o dobrovoljnoj predaji, a predmeti će se deponovati u sud ili će sud na drugi način na osnovu sudske odluke obezbijediti njihovo čuvanje.“

Odredbama važećeg Zakona nije eksplicitno riješen institut dobrovoljne predaje predmeta, što je prouzrokovalo praktične probleme u njegovoj primjeni i različito postupanje sudova, posmatrano iz aspekta zakonitosti privremenog oduzimanja predmeta na takav način. Zbog toga se pokazala potreba za regulisanje ovog pravnog instituta u cilju ujednačenog postupanja sudova u njegovoj primjeni.

Članom 14. izvršena je dopuna postojećeg Zakona, tako što se poslije člana 137. dodaje novi član 137a, koji glasi „Naredba za kreiranje forenzičke kopije“.

Riječ je o novoj radnji dokazivanja koja je u funkciji efikasnosti postupka.

Ovom zakonskom odredbom reguliše se nadležnost suda za njeno izdavanje i postupak izdavanja naredbe, uslovi koji moraju biti ispunjeni za izdavanje naredbe, lica ovlašćena za izvršenje naredbe za kreiranje forenzičke kopije, postupanje sa naredbom i forenzičkom kopijom nakon njenog kreiranja, te sa privremeno oduzetim predmetima, kao i način čuvanja forenzičke kopije.

Članom 15. izmijenjen je član 147. u stavu 1. osnovnog teksta Zakona, koji reguliše pitanje koja lica se ne mogu saslušati kao svjedoci, tako da je ovim izmjenama u odnosu na maloljetno lice, koje s obzirom na uzrast i duševnu razvijenost nije sposobno da shvati značaj prava da ne mora svjedočiti (tačka g) napravljen izuzetak, tako što je propisano da dijete koje je neposredno oštećeno krivičnim djelom – žrtva krivičnog djela – može svjedočiti.

Članom 16. izmijenjen je član 148. stav 1. tačka b) osnovnog teksta Zakona. Ova odredba reguliše krug srodnika koji mogu odbiti svjedočenje, propisujući da svjedočenje mogu odbiti srodnici osumnjičenog, odnosno optuženog po krvi u pravoj liniji, srodnici u

pobočnoj liniji do trećeg stepena zaključno, srodnici do drugog stepena zaključno. Ovom izmjenom napravljen je izuzetak, po kome se privilegija svjedoka da može odbiti svjedočenje ne odnosi na dijete koje je neposredno oštećeno krivičnim djelom (žrtva krivičnog djela).

Navedene izmjene su se pokazale kao neophodne, jer je, posmatrano iz psihološkog aspekta, mogućnost korišćenja prava na nesvjedočenje suprotna interesima i pravima djeteta da dobije zaštitu i pomoć u traumatskoj situaciji. U praksi ima dosta slučajeva gdje su djeca žrtve polnog nasilja incestnog tipa (od bliskih srodnika, pa čak i oca). Ukoliko bi dijete koje je žrtva polnog nasilja izabralo da ne svjedoči, onda bi i dalje bilo prepušteno nasilju i traumama kao posljedicama takvog nasilja. Zbog toga je od posebne važnosti da se definiše da se od zakonske privilegije koja podrazumijeva pravo svjedoka da može odbiti svjedočenje, izuzmu djeca koja su žrtve nasilja. Kada su u pitanju djeca i maloljetnici na čiju štetu je izvršeno krivično djelo, odredbe Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku od nadležnih organa koji vode postupak zahtijevaju posebno obazrivo postupanje, a njihovo saslušanje se obavlja uz pomoć pedagoga, psihologa ili drugog stručnog lica putem uređaja za prenos slike i zvuka, tako da sud, stranke i branilac mogu postavljati pitanja, a da ne budu u istoj prostoriji. Predložena izmjena navedene zakonske odredbe je u skladu sa najboljim interesima djeteta, jer svjedočenjem dijete sebe spasava od daljeg nasilja i traume, a za njihovo saslušanje kao svjedoka zakonom je propisana posebna procedura koja podrazumijeva naročitu obzirnost, jer je riječ o vrlo osjetljivoj kategoriji lica s obzirom na uzrast i na traume kojima su izložena izvršenjem krivičnog djela.

U članu 17. izvršena je izmjena člana 149. osnovnog teksta Zakona, u skladu sa citiranom odlukom Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, kojom je utvrđeno da nisu u skladu sa odredbama člana I/2. Ustava Bosne i Hercegovine odredbe člana 84. st. 2, 3. i 4. ZKP Bosne i Hercegovine, koje su sadržajno kompatibilne sa odredbama člana 149. st. 2, 3. i 4. Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske.

Ove odredbe regulišu pitanje imuniteta svjedoku, koji koristeći svoje pravo da ne odgovara na pojedina pitanja ako bi ga istinit odgovor izložio krivičnom gonjenju (ovo pravo je regulisano u stavu 1. ove zakonske odredbe), pristane odgovoriti na ta pitanja, pod uslovom da mu tužilac da imunitet od krivičnog gonjenja. U smislu navedenih odredaba, tužilac može odustati od krivičnog gonjenja takvog svjedoka radi pribavljanja njegovih odgovora u postupku protiv drugog lica i takvi odgovori postaju dokaz optužbe protiv tog drugog lica.

Uzimajući u obzir opšte interese u suzbijanju teških krivičnih djela, Ustavni sud Bosne i Hercegovine ističe da je to opravdan izuzetak od načela legaliteta krivičnog gonjenja i primjena načela oportuniteta krivičnog gonjenja.

Ustavni sud podsjeća da zahtjevi pravne sigurnosti i vladavine prava traže da pravna norma bude dostupna licima na koja se primjenjuje i za njih predvidiva, to jest dovoljno precizna da ona mogu stvarno i konkretno znati svoja prava i obaveze do stepena koji je razuman u datim okolnostima, kako bi se prema njima mogla ponašati, te kad se taj zahtjev ne poštuje, neodređene i neprecizne pravne norme otvaraju prostor arbitrarnom odlučivanju nadležnih tijela.

U tom smislu, odlukom Ustavnog suda Bosne i Hercegovine naglašava se da član I/2 Ustava BiH govori o načelu vladavine prava, iz čega proizlazi zahtjev za određenost pravnih propisa o zaštiti ljudskih prava. Iz ustavnopravnog aspekta, obaveza zakonodavca je da pri uređivanju pojedinih instituta tog postupka uvažava zahtjeve koje pred njega postavlja Ustav Bosne i Hercegovine, a naročito one koji proizlaze iz načela vladavine prava.

Slijedom toga, Ustavni sud zaključuje da su navedene zakonske odredbe zbog nepostojanja jasnih razgraničenja u vezi sa davanjem imuniteta i apsolutno diskrecionog ovlašćenja kod davanja imuniteta, odnosno zbog nepreciznosti i neodređenosti, same po sebi, suprotne načelu vladavine prava, pa je neophodno regulisati za koja krivična djela se daje

imunitet, u kojem postupku se ova vrsta imuniteta može koristiti, te da poštovanje predviđenih uslova treba potvrditi nezavisan i nepristrasan sud.

Dakle, ocijenivši da iz navedenih zakonskih odredaba proizlazi da zakonodavac nije postavio bilo kakve zakonske uslove, odnosno ograničenja za davanje imuniteta svjedoku, Ustavni sud Bosne i Hercegovine ukazuje na obavezu da se zakonom propiše za koja krivična djela se može dati imunitet svjedoku, te koja su to krivična djela koja se istražuju, da s ciljem dokazivanja tih djela tužilac ne bi preduzeo krivično gonjenje svjedoka.

Osim toga, Ustavni sud Bosne i Hercegovine zaključuje da je pored propisivanja uslova, odnosno ograničenja (za koja djela se može dati imunitet svjedoku, te koja su to krivična djela koja se istražuju da bi sa ciljem dokazivanja tih djela tužilac odustao od krivičnog gonjenja svjedoka), zakonodavac obavezan propisati sudsku kontrolu ispunjenosti ovih uslova, jer je neophodno da zakonodavac isključi apsolutno diskrecionu prirodu ovlaštenja koja daje tužiocu. Ovaj zaključak obrazlaže time da tužilac u pravnom sistemu Bosne i Hercegovine ima ulogu stranke u postupku, a ta činjenica ne nudi dovoljne garancije njegove nezavisnosti i nepristrasnosti.

Konačno, Odlukom Ustavnog suda Bosne i Hercegovine ukazuje na potrebu da se jasno definiše pitanje krivičnog gonjenja svjedoka na kojeg se odnose odredbe o imunitetu.

U skladu sa iznesenim zaključcima Ustavnog suda izvršene su izmjene i dopune navedenih zakonskih odredaba, tako što je stav 2. ovog člana citirane zakonske odredbe precizirao tako što reguliše da će svjedok koji koristi pravo iz stava 1. ovog člana, odgovoriti na ta pitanja ako nadležni glavni tužilac pismeno izjavi da neće preduzeti krivično gonjenje svjedoka za radnje koje svjedok navede u svom iskazu i primjerak pismene izjave glavnog tužioca uručiće se svjedoku. U stavu 3. ovog člana propisano je da izjavu iz stava 2. ovog člana glavni tužilac može dati pod uslovom da je iskaz svjedoka važan za dokazivanje da je drugo lice počinilo krivično djelo iz stava 4. ovog člana, a u stavu 4. ovog člana regulisano je u postupku za koja krivična djela se može dati imunitet svjedoku. Riječ je o krivičnim djelima koja zbog složenosti otkrivanja i dokazivanja, ili zbog važnosti zaštitnog objekta opravdavaju primjenu načela oportuniteta u konkretnom krivičnom predmetu.

Dalje, u stavu 5. ovog člana propisano je da će se u izjavi iz stava 2. ovog člana naznačiti da se ona odnosi samo na radnje svjedoka koje čine krivično djelo sa propisanom manjom kaznom od kazne koja je propisana za krivično djelo u odnosu na koje se daje iskaz ili povodom kojeg se vodi postupak i da se ne može odnositi na krivična djela za koja je propisana kazna zatvora od najmanje deset godina, a stav 6. ovog člana reguliše sudsku kontrolu izjave glavnog tužioca o davanju imuniteta svjedoku, propisujući da će sud rješenjem utvrditi da li je izjava glavnog tužioca iz stava 2. ovog člana u skladu sa st. 4. i 5. ovog člana i odrediti advokata za savjetnika svjedoku za vrijeme saslušanja. Stavom 7. ovog člana regulisano je da nakon što sud donese rješenje iz stava 6. ovog člana, glavni tužilac će pozvati svjedoka da dâ svoj iskaz, a prije saslušanja svjedok će dati pismenu izjavu da će kao svjedok u krivičnom postupku dati istinit iskaz i da neće prećutati ništa što mu je poznato o krivičnom djelu o kojem daje iskaz i njegovom učiniocu.

Nakon što svjedok dâ iskaz, u stavu 8. ovog člana regulisano je da će glavni tužilac donijeti rješenje o imunitetu svjedoka za krivično djelo koje proizlazi iz iskaza svjedoka datog u skladu sa stavom 2. ovog člana, a u rješenju će biti naveden činjenični opis i pravna kvalifikacija krivičnog djela za koja se neće preduzeti krivično gonjenje svjedoka.

Stav 9. ovog člana reguliše da ako svjedok u toku krivičnog postupka ne postupi u skladu sa stavom 7. ovog člana, glavni tužilac će donijeti obrazloženo rješenje, kojim se uskraćuje svjedoku davanje imuniteta za krivično djelo na koje se odnosio iskaz svjedoka iz stava 2. ovog člana. Tužilac će uskratiti imunitet i u slučaju da se radnje koje je svjedok naveo u svom iskazu odnose na krivična djela za koja se ne može dati imunitet u smislu st. 4. i 5. ovog člana. U tim slučajevima, iskaz svjedoka sa odgovorima na pitanja iz stava 1. ovog člana

izdvojiće se iz spisa predmeta i čuvati odvojeno, te se ne može koristiti u krivičnom postupku protiv svjedoka, a stav 10. reguliše da u slučaju da glavni tužilac ne donese rješenje iz stava 8. ovog člana, iskaz svjedoka sa odgovorima na pitanja iz stava 1. ovog člana izdvojiće se iz spisa predmeta i čuvati odvojeno, te se ne može koristiti u krivičnom postupku protiv svjedoka.

U stavu 11. ovog člana propisano je da se protiv svjedoka iz stava 2. ovog člana može preduzeti krivično gonjenje za krivično djelo davanja lažnog iskaza.

Članom 18. izmijenjen je član 151. stav 5. osnovnog teksta Zakona, na način da se poslije riječi: „prije“ dodaju se riječi: „i poslije“, a što bi značilo da oštećenog krivičnog djelom nije dopušteno ispitivati o njegovom seksualnom životu, ne samo prije, kako to reguliše postojeća odredba, nego i poslije izvršenog krivičnog djela, a sve da bi se spriječio pokušaj da se lice oštećeno krivičnim djelom (npr. silovanja) izvođenjem dokaza o seksualnom ponašanju prije i poslije izvršenja krivičnog djela, prikaže kao promiskuitetno i odgovorno za ono što joj se desilo.

Članom 19. izvršena je izmjena člana 182. u stavu 4. osnovnog teksta Zakona, tako što se poslije riječi: „tužilac“ dodaju riječi: „ili ovlašćeno službeno lice“.

Ovom izmjenom reguliše se da poziv osumnjičenom do podizanja optužnice, osim tužioca može uputiti i ovlašćeno službeno lice. Ovom izmjenom obuhvaćene su situacije kada ovlašćeno službeno lice postupa po zahtjevu tužioca u smislu odredaba člana 44. ZKP RS.

Članom 20. izmijenjen je član 200. stav 4. osnovnog teksta Zakona, tako što je brisan. Navedena izmjena bila je neophodna jer je ranijim zakonskim rješenjem pritvor u istrazi mogao trajati najduže šest mjeseci, a produžavanje ovog maksimuma uslijedilo je usklađivanjem sa Zakonom o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine, kojim je neosnovano ovaj rok produžen. Pritvor mora biti što kraći, određuje se kada je većina dokaza prikupljena, kada još treba malo vremena za prikupljanje preostalih dokaza i saslušanje svjedoka i osumnjičenog. On ne smije biti mjera za pritisak na osumnjičenog.

Članom 21. mijenjan je član 203. stav 3. osnovnog teksta Zakona. Ovoj izmjeni se pristupilo jer ukidanje pritvora ne može biti sankcija zato što sud nije riješio predmet po žalbi u određenom roku ako i dalje postoje razlozi za pritvor. Za to su predviđene posebne disciplinske sankcije za učesnike u postupku. Osim toga, u pojedinim predmetima zbog izrade presude, problema sa dostavljanjem, produženjem roka za žalbu dešava se da spis drugostepenom sudu stigne pred sam istek roka.

Članom 22. izmijenjen je član 204. stav 2. osnovnog teksta Zakona.

Odredba člana 204. reguliše pitanje lišenja slobode i zadržavanje. U stavu 1. propisano je pravilo da će policijski organ, nakon što liši slobode lice za koje postoje osnovi sumnje da je počinilo krivično djelo, takvo lice bez odgađanja, a najkasnije u roku od 24 sata sprovesti tužiocu. U stavu 2. ovog zakona predviđen je izuzetak od tog pravila kada je riječ o krivičnom djelu terorizma, tako što se to lice mora sprovesti tužiocu u roku od 72 časa.

Predloženim izmjenama u stavu 2. predviđen je izuzetak za krivična djela za koja se može izreći kazna doživotnog zatvora, tako da se to lice mora sprovesti tužiocu u roku od 48 časova.

Ovoj izmjeni pristupilo se jer je riječ se o najtežim krivičnim djelima, kao što su teško ubistvo – član 125. stav 1, obljava sa djetetom mlađim od petnaest godina – član 172. stav 4, ubistvo predstavnika najviših organa Republike Srpske – član 281, kažnjavanje za najteže oblike krivičnih djela protiv ustavnog uređenja Republike Srpske – član 298. stav 2, uzimanje talaca – član 305. stav 3, udruživanje radi vršenja krivičnih djela – član 365. stav 4. i izvršenje krivičnog djela u sastavu kriminalnog udruženja – član 366. stav 3. Krivičnog zakonika Republike Srpske.

Rok od 24 časa, koji je prema postojećoj regulativi na raspolaganju policijskom organu za sprovođenje javnom tužiocu lica lišenog slobode pod sumnjom da je počinilo neko od

navedenih krivičnih djela je kratak za efikasno prikupljanje dokaza i to prvenstveno zbog složenosti ovih krivičnih djela, a takođe zbog geografske rasprostranjenosti Republike Srpske i neadekvatne putne komunikacije. Na primjer, fizički je teško postići da se u roku od 24 časa takvo lice sprovede javnom tužiocu kada se radi o krivičnom djelu iz nadležnosti Republičkog javnog tužilaštva koje se sa sjedištem nalazi u Banjoj Luci, a krivično djelo se izvrši i lice liši slobode na teritoriji koja gravitira najudaljenijim istočnim i jugoistočnim granicama Republike Srpske. U tom slučaju je potrebno dodatno višečasovno vrijeme za bezbjedan transport lica lišenog slobode radi njegovog sprovođenja nadležnom republičkog javnom tužiocu.

Članom 23. izmijenjen je član 212. osnovnog teksta Zakona, tako što je propisano da se kućni red u ustanovama za izdržavanje pritvora reguliše u skladu sa odredbama ovog zakona i Zakona o izvršenju krivičnih i prekršajnih sankcija Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 63/18).

Potreba za izmjenom ove odredbe i brisanjem odredbe člana 427. stav 2. tačka v) ovog zakona pokazala se usljed toga što je pitanje funkcionalne nadležnosti ministra za donošenje Pravilnika o kućnom redu za izvršenje mjere pritvora regulisano članom 216. stav 2. Zakona o izvršenju krivičnih i prekršajnih sankcija. Budući da je dvostruko normiranje istog pitanja prouzrokovalo nedoumice u praksi da li se kućni red u odjeljenju za izvršenje mjere pritvora reguliše jednim pravilnikom ministra, na ovaj način je sasvim jasno i precizno definisano to pitanje.

Članom 24. izvršena je izmjena člana 213. osnovnog teksta Zakona, tako što naziv člana sada glasi: „Odobrenje za gonjenje učinilaca“, a stav 2. ovog člana se briše.

Razlozi za ovu izmjenu ogledaju se u tome što se na ovaj način izbjeglo dvostruko normiranje instituta gonjenje po prijedlogu.

Naime, u okviru novog poglavlja IVa – OŠTEĆENI I OŠTEĆENI KAO TUŽILAC u članu 46g. detaljno je regulisan institut prijedloga oštećenog za krivično gonjenje, pa se time pokazuje suvišnim da se isti institut reguliše i ovim članom. Stoga su iz naziva člana brisane riječi: „i gonjenje po prijedlogu“, a brisan je stav 2. koji propisuje rok za podnošenje prijedloga nadležnom tužiocu.

Članom 25. izvršena je izmjena člana 233. osnovnog teksta Zakona u skladu sa navedenom odlukom Ustavnog suda Bosne i Hercegovine broj U-5/16 od 1. juna 2017. godine, koja reguliše pitanje okončanja istrage.

Ovom odlukom Ustavni sud je, između ostalog, utvrdio da odredbe člana 225. stav 2. Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine, koje sadržajno odgovaraju odredbama člana 233. stav 2. Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske, nisu u skladu odredbama člana I/2. u vezi sa članom II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine, jer odredba ne zadovoljava načela vladavine prava, odnosno zakonodavac nije vodio računa o pravima osumnjičenih i zaštiti prava oštećenih, čime je ugrozio pravičnost u istražnom postupku iz aspekta razumnog roka.

Postojeća odredba člana 233. stav 2. ZKP Republike Srpske regulisana je tako da ako se istraga ne završi u roku od šest mjeseci od dana donošenja naredbe o sprovođenju istrage, a potrebne mjere da bi se istraga okončala preduzeće kolegijum Tužilaštva.

Ustavni sud zaključuje da u navedenoj odredbi nije izričito navedeno da se istraga mora završiti u roku od šest mjeseci, niti je određen rok u kome se istraga mora završiti. Takođe, nije jasna definicija kolegijuma Tužilaštva, jer po prirodi stvari i organizaciji Tužilaštva, o ovim pitanjima treba da odlučuje glavni tužilac. U važećoj odredbi nije data mogućnost da osumnjičeni izjavi pritužbu zbog trajanja istražnog postupka, tako da osporene odredbe

omogućavaju da pojedinac koji se tereti za krivično djelo, bude u stanju neizvjesnosti i neupućenosti u sopstvenu sudbinu u neograničenom trajanju istrage. Nije propisana mogućnost da oštećeni krivičnim djelom izjavi pritužbu zbog predugog trajanja istražnog postupka, tako da i se on, oštećen krivičnim djelom nalazi u stanju neizvjesnosti, da li je zapravo osumnjičeni počinio ili nije počinio krivično djelo.

S tim u vezi, Ustavni sud Bosne i Hercegovine naglašava uticaj dugotrajnosti istrage na pravičnost odvijanja krivičnog postupka, kršenje ne samo prava osumnjičenog na suđenje u razumnom roku, već i na kršenje prava oštećenog krivičnim djelom.

U cilju prevazilaženja manjkavosti u zakonskom regulisanju ovog instituta na koje je ukazano odlukom Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, izvršene su izmjene odredaba člana 223, tako što se stavom 2. ovog člana reguliše da je tužilac obavezan obavijestiti glavnog tužioca o razlozima neokončanja istrage, ako se istraga ne završi u roku od šest mjeseci od donošenja naredbe o sprovođenju istrage. Glavni tužilac će u tom slučaju odrediti novi rok za okončanje istrage (u zavisnosti od težine djela) koji ne može biti duži od šest mjeseci, odnosno koji ne može biti duži od jedne godine za krivična djela za koja se može izreći kazna zatvora u trajanju od deset godina ili teža kazna, te naložiti preduzimanje potrebnih mjera da bi se istraga okončala. Stavom 3. regulisano je da ukoliko istragu nije bilo moguće završiti u roku iz stava 2. ovog člana, tužilac će o razlozima zbog kojih istraga nije završena, u roku od osam dana obavijestiti glavnog tužioca, osumnjičenog i oštećenog, a stavom 4. regulisano je da osumnjičeni i oštećeni mogu u roku od 15 dana od dana dostavljanja obavijesti iz stava 3. ovog člana podnijeti pritužbu glavnom tužiocu zbog trajanja postupka. Ukoliko glavni tužilac utvrdi da je pritužba osnovana, odrediće novi rok u kojem se, ukoliko postoje procesne pretpostavke, istraga mora okončati, o čemu će obavijestiti podnosioca pritužbe. Glavni tužilac će tužiocu izdati obavezujuće uputstvo da u određenom roku, koji ne može biti duži od 30 dana podigne optužnicu.

Članom 26. izvršena je izmjena člana 224. osnovnog teksta Zakona koji reguliše pravni institut – naredba o sprovođenju istrage, tako što je dodavanjem novog stava 3. propisana obaveza tužioca da istovremeno sa donošenjem naredbe o sprovođenju istrage obavijesti oštećenog o pokretanju istrage i pouči ga o njegovim pravima (da podnese prijedlog i dokaze za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva i da predloži privremene mjere za njegovo obezbjeđenje, da ukaže na činjenice i da predlaže dokaze koji su od važnosti za predmet dokazivanja, da angažuje punomoćnika iz reda advokata, te da razmatra spise i razgleda predmete koji služe kao dokaz). Osim toga, stavom 5. regulisano je da oštećeni pritužbu podnosi glavnom republičkom tužiocu (umjesto kancelariji tužioca), nakon što zaprimi obavještenje o nesprovođenju istrage i razlozima za to.

Navedene izmjene su inspirisane opredjeljenjem da se poveća obim prava oštećenog u istrazi, počev od njenog pokretanja (pravo na informaciju da je istraga pokrenuta i obimu njegovih prava koje ima na raspolaganju u ovoj fazi postupka), kao i nastojanjem da se osigura veći standard zaštite njegovog prava da zahtijeva kontrolu tužilačke odluke o nesprovođenju istrage (prenošenjem nadležnosti za odlučivanje o pritužbi na glavnom republičkom tužiocu).

Članom 27. izvršene su izmjene člana 234, tako što je u stavu 6. dopunjen pojam prikrivenog istražioca, dodavanjem teksta da je to lice koje ima odgovarajuća ovlašćenja unutar policijskih organa Republike Srpske, policijskih organa Bosne i Hercegovine i policijskih organa drugih država. Osim toga, u stavu 7. definisan je pojam informatora, tako što je regulisano da je to lice iz reda građana koje može biti i strani državljanin, a za vrijeme

angažovanja postupa po uputstvima ovlaštenog službenog lica i može, uz njegovu saglasnost, biti opremljen tehničkom opremom za audio i video snimanje radi dokumentovanja postupanja.

Navedene izmjene su u funkciji efikasnijeg otkrivanja teških krivičnih djela, posebno iz oblasti organizovanog kriminala i krivičnih djela iz oblasti prekograničnog kriminala, i krivičnog gonjenja njihovih izvršilaca.

Članom 28. izvršene su izmjene člana 236. stav 3. osnovnog teksta Zakona tako što je ukupno vrijeme trajanja istražnih radnji tajno praćenje i tehničko snimanje lica, transpornih sredstava i predmeta koji su u vezi sa njima iz tačke g) ovog stava i nadzirani prevoz i isporuka predmeta iz tačke e), produženo na rok od najduže šest mjeseci.

Ovu imjenu opravdava činjenica da je za posebne istražne radnje iz člana 234. stav 2. t. a), b) i v) propisano vrijeme ukupnog trajanja od šest mjeseci, pa je zbog kompatibilnosti u kombinovanju posebne istražne radnje iz t. g) i e) ovog zakona sa drugim posebnim istražnim radnjama potrebno produžiti ukupni rok trajanja do šest mjeseci i za ove posebne istražne radnje. Prijedlog za produženje roka najdužeg trajanja ovih istražnih radnji opravdavaju i razlozi praktične prirode, jer je u međunarodnim akcijama većeg obima u kojima učestvuje više zemalja i policijskih agencija potrebno vrijeme za organizovanje akcije kontrolisane isporuke, odnosno potrebno je prikupiti određena odobrenja i naredbe, angažovati ljudske i materijalne resurse i pokriti određen prostor koji je u međunarodnim okvirima veoma velik i zahtjevan.

Posebna istražna radnja „nadzirani prevoz i isporuka predmeta“ ima vrlo značajnu praktičnu primjenu na međunarodnom planu, jer se njenim sprovođenjem mogu pribaviti znatni materijalni dokazi u vezi sa određenom kriminalnom djelatnošću i jedina je posebna istražna radnja predviđena međunarodnom Konvencijom UN-a protiv nezakonitog prometa opojnih droga i psihotropnih supstanci, kao i Konvencijom UN-a protiv transnacionalnog organizovanog kriminaliteta, u cilju otkrivanja, razjašnjavanja i dokazivanja krivičnih djela krijumčarenja opojnih droga, oružja, municije, zlata, novca, vozila, kulturnih dobara i drugih predmeta proisteklih iz vršenja krivičnih djela ili predmeta koji su sredstvo izvršenja krivičnih djela. Ova istražna radnja je nezamjenjiva istražna radnja u međunarodnoj saradnji i borbi policijskih agencija protiv suzbijanja, otkrivanja i procesuiranja krivičnih djela iz oblasti narkokriminala.

Da bi se uspješno realizovala ova posebna istražna radnja, ona se mora kombinovati sa drugim posebnim istražnim radnjama, a posebno sa radnjom „tajno praćenje i tehničko snimanje lica, transportnih sredstava i predmeta koji su u vezi s njima“, te je neophodno uskladiti najduže ukupno vrijeme trajanja navedenih istražnih radnji.

Članom 29. izvršena je izmjena člana 237. osnovnog teksta Zakona, tako što se poslije stava 3. dodaje novi stav 4. koji glasi:

„(4) Tužilac može od suda zatražiti da ne obavještava lice protiv kojeg je radnja iz člana 234. stav 2. ovog zakona bila preduzeta, ukoliko bi ovo obavještenje ugrozilo istragu koja se vodi protiv tog lica ili drugih osumnjičenih lica. Lice protiv kojeg je radnja bila preduzeta obavijestiće se najkasnije do podizanja optužnice protiv tog lica ili drugih lica, ili nakon obustave istrage.“

Naime, sprovođenje posebnih istražnih radnji najčešće podrazumijeva prikupljanje dokaza protiv više osumnjičenih lica pripadnika organizovanih kriminalnih grupa, koji zbog

složenosti predmeta veoma često budu otkriveni u različito vrijeme, pa se i posebne istražne radnje mogu određivati u različito vrijeme protiv tih pripadnika organizovanih kriminalnih grupa. Kako posebne istražne radnje imaju ograničeno vremensko trajanje, dolazi se u situaciju da se prema jednom osumnjičenom licu posebne istražne radnje obustavljaju zbog isteka trajanja ovih radnji, a prema drugom one još aktivno traju. Obavještanje osumnjičenog lica protiv koga su istekle posebne istražne radnje značilo bi da bi to lice moglo obavijestiti drugo lice sa kojim je zajedno izvršio krivično djelo da se i protiv njega sprovede posebne istražne radnje koje su još u toku, što bi ugrozilo istragu protiv tog ili drugog osumnjičenog lica ukoliko bi se osumnjičena lica obavještavala odmah nakon prestanka primjene posebnih istražnih radnji.

Ovom zakonskom normom daje se mogućnost tužiocu da od suda zatraži da ne obavještava lice protiv koga su posebne istražne radnje preduzete, da ne bi istraga bila ugrožena, ali u svakom slučaju ova lica se moraju obavijestiti najkasnije do podizanja optužnice, ili nakon obustave istrage.

Članom 30. izvršena je izmjena člana 241. osnovnog teksta Zakona koji reguliše pitanje podizanja optužnice.

Ova izmjena je takođe izvršena radi usklađivanja sa odlukom Ustavnog suda Bosne i Hercegovine broj U- 5/16 od 1. juna 2017. godine.

Navedenom odlukom Ustavni sud je utvrdio da odredba člana 226. stav 1. Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine nije u skladu sa članom I/2 Ustava BiH. Navedena zakonska odredba u cijelosti je sadržajno podudarna sa odredbom člana 241. stav 1. Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske.

Neustavnost navedene zakonske odredbe ogleda se u tome što zakonodavac nije precizno odredio rok u kojem je tužilac obavezan podići optužnicu, niti je osigurao neposrednu zaštitu prava onih čija bi prava mogla biti povrijeđena.

U kontekstu navedenog zaključka Ustavni sud Bosne i Hercegovine naglašava potrebu uspostavljanja mehanizma kojim bi se zaštitila prava osumnjičenih i oštećenih i za fazu od okončanja istrage do podizanja optužnice istrage. Posmatrano iz aspekta vladavine prava, Ustavni sud naglašava da nije relevantno koje faze u sprovođenju istrage je zakonodavac propisao kao nužne, već je relevantan konačan rezultat, s obzirom na to da se tek donošenjem odluke tužilaštva otklanja neizvjesnost lica u pitanju. Zbog toga je nužno osigurati kontinuitet zaštite prava osumnjičenih i oštećenih.

Slijedom navedenog, izmjene ovog zakonskog prijedloga za navedenu zakonsku odredbu predviđaju rješenja koja doprinose ubrzanju postupka, i koja su u funkciji zaštite prava na odbranu prava osumnjičenog lica, te prava oštećenih.

Izmjene u stavu 1. ovog člana ogledaju se u tome što je propisan rok od 30 dana u kojem tužilac mora pripremiti i uputiti optužnicu sudiji za prethodno saslušanje, računajući od dana kada je okončanje istrage zabilježeno u spisu. Propuštanje podizanja optužnice u zakonskom roku ima za posljedicu obavještanje glavnog tužioca o razlozima nepodizanja optužnice (stav 2), koji će preduzeti mjere da postupajući tužilac u roku koji ne može biti duži od 30 dana podigne optužnicu. O određivanju dodatnog roka obavijestiće se osumnjičeni i oštećeni.

Stavom 3. ovog člana regulisano je da je tužilac o nepodizanju optužnice u dodatnom roku dužan da obavijesti glavnog tužioca, osumnjičenog i oštećenog, a osumnjičeni i oštećeni imaju pravo na pritužbu glavnom tužiocu u roku od osam dana od dana isteka dodatnog roka.

Glavni tužilac će tužiocu izdati obavezujuće upustvo da u određenom roku, koji ne može biti duži od 30 dana podigne optužnicu.

Članom 31. izvršena je dopuna odredbe člana 249. osnovnog teksta Zakona, tako što predviđa obavezu suda da o pretpretresnom ročištu obavijesti oštećenog.

Ova izmjena je izvršena u vezi sa članom 46v. koji reguliše institut preuzimanja krivičnog gonjenja od strane oštećenog, a nužnost ove regulative proizlazi iz stava 4. odredbe člana 46v. koja propisuje da ako oštećeni nije prisutan na pretpretresnom ročištu ili glavnom pretresu, a uredno je pozvan, ili mu se poziv nije mogao uručiti zbog neprijavlivanja sudu promjene adrese prebivališta ili boravišta, smatra se da neće da nastavi gonjenje i sud donosi rješenje o obustavi postupka, odnosno presudu kojom se optužba odbija.

Dakle, da bi mogla nastupiti navedena posljedica (u vidu obustave postupka ili donošenja odbijajuće presude) zbog pasivnog držanja oštećenog u postupku, neophodno je osigurati da oštećeni bude obaviješten o ročištu.

Članom 32. izvršena je dopuna postojećeg teksta Zakona, tako što se poslije člana 249. osnovnog teksta Zakona dodaje naziv člana i novi član 249a. „Obustava krivičnog postupka“, koji reguliše pitanje donošenja odgovarajuće odluke u obliku rješenja kada van ročišta za glavni pretres dođe do odustanka tužioca od krivičnog gonjenja.

Razlog za ove izmjene ogleda se u tome što postojeći zakonski tekst ne propisuje ovakvu procesnu situaciju (premda je to raniji zakon sadržavao), što ima za posledicu neujednačenu praksu sudova prilikom donošenja odluke kojom se okončava postupak u ovakvim procesnim situacijama. Osim toga, odredbe člana 342. stav 1. koje regulišu pitanje ponavljanja postupka pretpostavlja postojanje i takve vrste odluke (rješenje kojim je obustavljen krivični postupak), iako postojeće zakonske odredbe nisu regulisale u kojim situacijama se donosi takva vrsta rješenja.

Članom 33. izvršena je dopuna člana 279. stav 1. osnovnog teksta Zakona, tako što se u stavu 1. poslije riječi: „prije“ dodaju riječi: „i poslije“, a poslije riječi: „ranije“ dodaju se riječi: „ili kasnije“.

Riječ je o odredbi koja reguliše posebna pravila o dokazima u slučaju seksualnih delikata. U stavu 1. propisano je da oštećenog krivičnim djelom nije dopušteno ispitivati o njegovom seksualnom životu prije izvršenog krivičnog djela koje je predmet postupka, te da nijedan dokaz koji se iznosi da bi pokazao ranije seksualno iskustvo, ponašanje ili seksualnu orijentaciju oštećenog neće biti prihvatljiv.

Ovim izmjenama se ta zabrana u slučaju seksualnih delikata proširuje i na seksualno iskustvo oštećenog i poslije izvršenog krivičnog djela, a sve da bi se spriječio pokušaj da se lice oštećeno krivičnim djelom izvođenjem dokaza o seksualnom ponašanju prije i poslije izvršenja krivično djela, prikaže kao promiskuitetno i odgovorno za ono što joj se desilo.

Članom 34. izvršena je izmjena člana 288. u stavu 2. osnovnog teksta Zakona pa se poslije riječi: „važnih razloga“ dodaje zapeta i riječi: „ili ako bez zakonskih razloga neće da daju iskaz na glavnom pretresu.“

U pitanju je odredba koja propisuje izuzetke od neposrednog izvođenja dokaza na glavnom pretresu.

Ovom izmjenom je pored iskaza iz istrage navedenih u stavu 2. ovog člana predviđena mogućnost čitanja i korišćenja kao dokaza iskaza svjedoka datih u istrazi ako svjedoci bez zakonskog razloga neće da daju iskaz na glavnom pretresu.

Zakonski razlozi koji opravdavaju odbijanje svjedočenja se prvenstveno odnose na situacije koje regulišu odredbe člana 148. (lica koja mogu odbiti svjedočenje), člana 147. (lica koja se ne mogu saslušati kao svjedoci) i član 149. stav 1. (pravo svjedoka da ne odgovara na pojedina pitanja).

Opravdanost ovakvog zakonskog prijedloga proizlazi iz zakonske obaveze svjedoka koji je pozvan pred sud da svjedoči. Tako odredbe člana 283. ovog zakona regulišu kažnjavanje svjedoka koji bez opravdanog razloga odbije da svjedoči na glavnom pretresu i nakon upozorenja na posljedice (novčana kazna do 30.000 KM, odnosno zatvor do 30 dana ako i nakon novčanog kažnjavanja odbije da svjedoči). Nakon toga druge mjere procesne discipline za svjedoka koje bi osigurale da svjedok izvrši svoju zakonsku obavezu svjedočenja, nisu propisane zakonom. Pa ako se ni navedenim kaznama ne osigura da svjedok svjedoči na glavnom pretresu, onda je sasvim racionalno i opravdano koristiti kao dokaz njegov iskaz koji je dao u istrazi. Vrijednosni značaj iskaza svjedoka iz istrage kao dokaza je ograničen (jer odbrana nije imala mogućnost da ispita svjedoka), pa se u smislu odredaba člana 6.3.d. Evropske konvencije za zaštitu osnovnih ljudskih prava i sloboda na tom iskazu iz istrage ne može isključivo ni u odlučujućoj mjeri zasnivati sudska odluka.

Ovakvo zakonsko rješenje je sadržano i u Zakonu o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine i u krivičnom procesnom zakonodavstvu susjednih zemalja (s tim što u Zakonu o krivičnom postupku Srbije i Zakonu o krivičnom postupku Hrvatske ove izuzetke koji omogućavaju čitanje iskaza iz istrage postavljaju znatno šire).

Članom 35. izvršena je izmjena u članu 307. stav 4. osnovnog teksta Zakona tako što se poslije riječi: „imovinskom zahtjevu“ dodaju riječi: „a ako je tužilac preuzeo krivično gonjenje od oštećenog kao tužioca (član 46j) oštećeni može izjaviti žalbu zbog svih žalbenih osnova zbog kojih se presuda može pobijati (član 310)“.

Naime, odredba člana 307. reguliše subjekte koji mogu izjaviti žalbu na presudu, a u stavu 4. ove zakonske odredbe propisano je da oštećeni može pobijati presudu samo zbog odluke suda o troškovima krivičnog postupka i odluke o imovinsko pravnom zahtjevu.

Potreba za izmjenom ove odredbe uzrokovana je uvođenjem oštećenog kao tužioca (supsidijarni tužilac) koji preuzima krivično gonjenje u situaciji kad javni tužilac, nakon potvrđivanja optužnice, izjavi da odustaje od optužnice. U tom slučaju, oštećeni kao tužilac ima sva prava koja pripadaju javnom tužiocu (osim onih koje javni tužilac ima kao državni organ), uključujući i pravo da izjavi žalbu zbog svih žalbenih osnova predviđenih članom 310. ovog zakona. Preuzimanje krivičnog gonjenja od oštećenog zbog odustanka javnog tužioca od optužnice, ne sprečava javnog tužioca da on kasnije u toku vođenja postupka po optužbi oštećenog kao supsidijarnog tužioca, preuzme krivično gonjenje i zastupanje optužnice (član 46j). U takvoj procesnoj situaciji oštećeni (koji je izgubio svojstvo supsidijarnog tužioca jer je javni tužilac preuzeo krivično gonjenje) zadržava pravo da može izjaviti žalbu po svim osnovama koje zakon predviđa odredbama člana 310. Zakona.

Članom 36. izvršena je izmjena u članu 311. stav 1. tačka k) osnovnog teksta Zakona, tako da se poslije riječi: „odlučnim činjenicama“ dodaju riječi: „ili su ti razlozi potpuno nejasni ili u znatnoj mjeri protivrječni“.

Citirana zakonska odredba člana 311. u stavu 1. u tački k) Zakona reguliše bitne povrede odredaba krivičnog postupka (kao žalbeni osnov pobijanja presude) koje se manifestuju u manjkavostima izreke presude i razloga u obrazloženju. Postojeća odredba propisuje da se ti

nedostaci izreke presude ogledaju u nerazumljivosti izreke, te protivrječnosti izreke samoj sebi (unutrašnja protivrječnost izreke) i protivrječnosti izreke razlozima u obrazloženju, a kada su u pitanju manjkavosti koje se odnose na obrazloženje, one se manifestuju u nedostatku razloga uopšte ili nedostatku razloga o odlučnim činjenicama.

Pri tome je pri regulisanju mogućih oblika u kojima se pojavljuju manjkavosti obrazloženja pismeno izrađene presude (a koji manifestuju bitnu povredu odredaba krivičnog postupka) izostavljen oblik povrede koji se ogleda u tome da su dati razlozi u obrazloženju potpuno nejasni ili u znatnoj mjeri protivrječni, premda je raniji procesni zakon propisivao i ovaj oblik povrede. Ovaj oblik bitne povrede odredaba krivičnog postupka takođe je sadržan i u procesnim zakonima zemalja u okruženju.

Kako navedeni oblik bitne povrede predstavlja nedostatak obrazloženja presude takvog karaktera da usljed takvih nejasnoća razloga ili znatnih međusobnih protivrječnosti razloga koji su dati u obrazloženju, nije moguće ispitati zakonitost i pravilnost presude, pokazuje se kao opravdan zakonski prijedlog za regulisanje i ovog oblika bitne povrede odredaba krivičnog postupka.

U članu 37. izvršena je izmjena člana 351. osnovnog teksta Zakona, tako da se u stavu 1. poslije riječi: „podnijeti“ dodaje se riječ: „republički“, a u stavu 2. riječ: „Tužilac“ zamjenjuje se riječima: „Republički tužilac“.

Citirana zakonska odredba u stavu 1. reguliše pitanje ovlašćenih lica koja mogu podnijeti zahtjev za zaštitu zakonitosti, kao specifičan i vrlo restriktivan vanredni pravni lijek koji se može podnijeti protiv pravosnažnih presuda, uz uslov da su te presude bile predmet pobijanja žalbom kao redovnim pravnim lijekom. Postojeće zakonsko rješenje definiše da ovaj pravni lijek mogu podnijeti tužilac, osuđeni i branilac, a nakon smrti osuđenog, zahtjev u njegovu korist mogu podnijeti i lica iz člana 307. stav 2. Zakona (isti krug lica koja su ovlašćena da izjave žalbu u korist optuženog). Stavom 2. ove odredbe propisano je da tužilac može podnijeti zahtjev za zaštitu zakonitosti na štetu ali i u korist osuđenog.

Dakle, iz dispozicije citirane zakonske odredbe proizlazi da ovaj vanredni pravni lijek može podnijeti i okružni tužilac. Opravdanost izmjene po kojoj se nadležnost prenosi na republičkog javnog tužioca zasniva se na činjenicama da o zahtjevu odlučuje Vrhovni sud Republike Srpske pred kojim postupa republički tužilac, da se radi o vanrednom pravnom lijeku kojim se traži ocjena zakonitosti (iz aspekta povrede Krivičnog zakonika i povrede prava na odbranu) pravosnažnih presuda koje su bile predmet preispitivanja u postupku po žalbi, na značaju ovog vanrednog pravnog sredstva za ujednačavanje sudske prakse na cijeloj teritoriji Republike Srpske. Osim toga opravdano je očekivanje da republički tužilac prati odluke svih nižih tužilaštava i sudova, zbog čega može imati i najbolju procjenu kada treba podnijeti ovaj vanredni pravni lijek. U navedenim argumentima su sadržani razlozi koji opravdavaju predloženu zakonsku izmjenu koja isključuje mogućnost da okružni javni tužilac može podnijeti ovaj vanredni pravni lijek.

Član 38. definiše izmjenu člana 353. osnovnog teksta Zakona tako što se u stavu 1. riječ: „Tužiocu“ zamjenjuje se riječima: „Republičkom tužiocu“.

Ova odredba u stavu 1. reguliše pitanje podnošenja odgovora na zahtjev za zaštitu zakonitosti. Predložena izmjena je u funkciji usaglašavanja sa izmjenama prethodnog člana kojim je određeno da ovaj vanredni pravni lijek može podnijeti republički tužilac, pa slijedom toga je

jedino ovlašten da podnese odgovor na zahtjev za zaštitu zakonitosti protivne stranke i branilac, kada mu se primjerak zahtjeva dostalja sa spisima predmeta.

Članom 39. izvršena je izmjena koja se ogleda u brisanju Glave „XXV – Posebne odredbe o izricanju sudske opomene“ sa čl. 377. do 381.

Donošenjem Krivičnog zakonika Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 64/17) iz sistema krivičnih sankcija brisana je sudska opomena.

Slijedom toga postale su nepotrebne posebne odredbe kojim se reguliše postupak izricanja sudske opomene sadržane u Zakonu o krivičnom postupku Republike Srpske, te se iz razloga usaglašavanja sa odredbama Krivičnog zakonika izvršilo usaglašavanje u odredbama ovog zakona.

U članu 40. izvršena je izmjena člana 427. osnovnog teksta Zakona na način da je tačka v) u stavu 2. brisana. Brisanom odredbom propisana obaveza ministra pravde da će donijeti propis o kućnom redu u ustanovama za izdražavanje pritvora iz člana 212. ovog zakona. Razlozi za brisanje ove odredbe kompatibilni su sa razlozima u obrazloženju iz člana 23. ovog zakona, kojim su izvršene izmjene člana 212. osnovnog teksta Zakona.

U članu 41. propisana je prelazna odredba kojom se reguliše da se odredba člana 20. ovog zakona neće primjenjivati na odluke donesene na osnovu odredaba člana 200. stav 4. koje su postale pravosnažne prije stupanja na snagu ovog zakona.

Odluke o kojima je riječ u ovom članu su rješenja Vrhovnog suda Republike Srpske koja se donose izuzetno, u naročito složenim predmetima koji se odnose na krivična djela za koja je propisana kazna dugotrajnog zatvora, a tim rješenjima je u fazi istrage pritvor produžen preko šest mjeseci za još najduže tri mjeseca). Cilj koji se ovom prelaznom odredbom želi postići se ogleda u tome da se pravno dejstvo izmjene člana 200. kojom je brisan stav 4. (koji izuzetno propisuje mogućnost produženja pritvora u istrazi i preko šest mjeseci, a najduže za još tri mjeseca), isključi na situacije gdje je već pravosnažnim rješenjem pritvor produžen na osnovu zakonske odredbe koja se ovim zakonskim izmjenama briše.

VI PROCJENA UTICAJA ZAKONA, DRUGIH PROPISA I OPŠTIH AKATA NA UVOĐENJE NOVIH, IZMJENU ILI UKIDANJE POSTOJEĆIH FORMALNOSTI KOJE OPTEREĆUJU PRIVREDNO POSLOVANJE

Uvidom u sprovedeni proces metodologije kratke procjene uticaja propisa na Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske, Ministarstvo privrede i preduzetništva u Mišljenju broj: 18.06-020-4331/19 od 18. decembra 2019. godine, konstatuje sljedeće:

- Da je Nacrt zakona planiran Programom rada Narodne skupštine Republike Srpske za 2019. godinu.
- Da je obrađivač pravilno analizirao postojeće stanje i definisao problem u Obrascu o sprovođenju skraćenog PUP-a, te da je problem sastavni dio „Razloga za donošenje ili izmjenu i/ili dopunu zakona“.
- Da je obrađivač pravilno definisao cilj koji se želi postići zakonom.

U vezi sa procesom konsultacija, obrađivač navodi da je za izradu ovog nacrta imenovana radna grupa koju su činili predstavnici pravosudnih institucija, Uprave za organizovani i teški kriminalitet, Uprave kriminalističke policije Ministarstva unutrašnjih poslova, te predstavnici Okružnog i Republičkog javnog tužilaštva Republike Srpske. Nacrt je objavljen na internet

stranici Vlade Republike Srpske, a u roku ostavljenom za prikupljanje komentara, nije bilo pristiglih primjedbi i sugestija.

Kod utvrđivanja opcija za rješavanje problema, obrađivač naveodi da je regulatorna promjena jedina opcija za rješavanje problema i ostvarenje ciljeva.

U vezi sa uticajem na poslovno okruženje, obrađivač je naveo da Nacrt neće imati uticaja na rad privrednih društava niti na troškove poslovanja istih.

Što se tiče uticaja na javne budžete, obrađivač je naveo da Nacrt zakona neće imati uticaj na javne budžete.

U vezi sa socijalnim uticajima obrađivač navodi da će se predmetnim izmjenama i dopunama pružiti veći stepen zaštite garantovanih prava učesnicima u krivičnom postupku, a naročito u oblasti imuniteta svjedoka koji koristi pravo da ne odgovara na pojedina pitanja. S tim u vezi napravljen je izuzetak od pravila koja lica ne mogu biti saslušana kao svjedoci, odnosno koja mogu da odbiju svjedočenje. Taj izuzetak se odnosi na djete koje je neposredno oštećeno krivičnim djelom. Obrađivač navodi da su ove izmjene bile neophodne, jer posmatrano sa psihološkog aspekta, postojanje i mogućnost korišćenja prava na ne svjedočenje, suprotna je interesima i pravima djeteta da dobije pravovremenu zaštitu i pomoć. Obrađivač navodi da je to još više izraženo u slučajevima u kojima je djete žrtva polnog nasilja (posebno kada je učinilac blizak srodnik). Zbog toga je bitno da se od gore navedene privilegije izuzmu djeca kako bi se što lakše dokazalo činjenje krivičnog djela, a djeca zaštitila od daljih nasilja i trauma. Naravno saslušanje ove kategorije lica odvija se po posebnim procedurama koje podrazumjevaju naročitu obazrivost. Pored navedenog, obrađivač ističe da su izmjene i dopune koje dozvoljavaju oštećenom da nastavi krivični postupak u slučajevima kada tužilac odustane od podignute optužnice izvršene u interesu oštećenog i da mu se na ovaj način u značajnoj mjeri proširuje krug prava koja može koristiti u toku krivičnog postupka, a krivičnopravna zaštita ovih lica dobija na značaju.

U vezi sa uticajem na životnu sredinu, obrađivač navodi da Nacrt neće imati uticaja na životnu sredinu.

Ovim nacrtom ne definišu se nove formalnosti niti se predviđa ukidanje i/ili izmjena postojećih formalnosti.

Ministarstvo privrede i preduzetništva utvrdilo je da je obrađivač, prilikom primjene skraćenog procesa procjene uticaja propisa, postupio u skladu s metodologijom propisanom u t. VI i VIII Odluke o sprovođenju procesa procjene uticaja propisa u postupku izrade propisa.

VII UČEŠĆE U JAVNOSTI I KONSULTACIJE U IZRADI ZAKONA

U skladu sa članom 36. stav 1. tačka 9) Poslovnika Vlade Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 123/18), te t. 4. i 15. Smjernica za postupanje republičkih organa uprave o učešću u javnosti i konsultacijama u izradi zakona („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 123/08 i 73/12), obrađivač Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Krivičnom postupku Republike Srpske, utvrdio je da je Zakon od interesa za javnost. Tekst Zakona je objavljen na internet stranici (www.vladars.net), sa ostavljenim rokom od osam dana, radi dostavljanja primjedaba i sugestija. U datom roku nije bilo primjedaba i sugestija.

VIII FINANSIJSKA SREDSTVA I EKONOMSKA OPRAVDANOST DONOŠENJA ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nisu potrebna dodatna sredstva iz budžeta Republike Srpske.

PRILOG

ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O KRIVIČNOM POSTUPKU REPUBLIKE SRPSKE

(Tekst predloženih izmjena i dopuna ugrađen u tekst Zakona)

Princip akuzatornosti

Član 16.

(1) Krivični postupak se može pokrenuti i sprovesti samo po zahtjevu tužioca.

(2) Ako tužilac, nakon potvrđivanja optužnice, izjavi da odustaje od optužnice, oštećeni kao tužilac može preuzeti krivično gonjenje pod uslovima propisanim ovim zakonom.

Princip legaliteta krivičnog gonjenja

Član 17.

(1) Tužilac je dužan da preduzme krivično gonjenje ako postoje dokazi da je učinjeno krivično djelo, osim ako ovim zakonom nije drugačije propisano.

(2) Za pojedina krivična djela, kada je to propisano zakonom, tužilac može preduzeti krivično gonjenje samo na osnovu prijedloga oštećenog.

2. Značenje izraza

Osnovni pojmovi

Član 20.

Osim ako ovim zakonom nije drugačije određeno, pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

a) osumnjičeni je lice za koje postoje osnovi sumnje da je učinilo krivično djelo,

b) optuženi je lice protiv kojeg je jedna ili više tačaka u optužnici potvrđena, kao i lice za koje je povodom prijedloga za izricanje mjere bezbjednosti obaveznog psihijatrijskog liječenja određen glavni pretres,

v) osuđeni je lice za koje je pravosnažnom odlukom suda utvrđeno da je krivično odgovorno za određeno krivično djelo ili da je počinitelj protivpravnog djela koje je u zakonu određeno kao krivično djelo, osim ako se na osnovu odredaba Krivičnog zakonika smatra neosuđivanim,

g) sudija za prethodni postupak je sudija koji u toku istrage postupa u slučajevima kada je to propisano ovim zakonom,

d) sudija za prethodno saslušanje je sudija koji nakon podizanja optužnice postupa u slučajevima kada je to propisano ovim zakonom i koji ima ovlašćenja sudije za prethodni postupak,

đ) stranke su tužilac, osumnjičeni, odnosno optuženi i osuđeni,

e) supružnik i vanbračni supružnik su ona lica koja taj status imaju prema porodičnom pravu,

ž) ovlašćeno službeno lice je lice koje ima odgovarajuća ovlašćenja unutar policijskih organa Republike Srpske, policijskih organa Bosne i Hercegovine, uključujući i Državnu agenciju za istrage i zaštitu i Graničnu policiju Bosne i Hercegovine, sudske policije,

carinskih organa i poreskih organa. Ovlašćena službena lica su i stručni saradnici, odnosno istražioci tužilaštva koji rade po ovlašćenjima tužioca,

z) oštećeni je lice kome je lično ili imovinsko pravo krivičnim djelom povrijeđeno ili ugroženo,

i) pravna lica su javna preduzeća, udruženja, firme i druga privredna društva koja su kao takva definisana u Krivičnom zakoniku,

j) istraga obuhvata aktivnosti preduzete od tužioca ili ovlašćenog službenog lica u skladu sa ovim zakonom, uključujući prikupljanje i čuvanje obavještenja i dokaza,

k) unakrsno ispitivanje je ispitivanje svjedoka i vještaka od stranke, odnosno branioca koja nije pozvala svjedoka, odnosno vještaka,

l) direktno ispitivanje je ispitivanje svjedoka i vještaka od stranke, odnosno branioca koja je pozvala svjedoka, odnosno vještaka,

lj) osnovana sumnja je veći stepen sumnje zasnovan na prikupljenim dokazima koji upućuju na zaključak da je izvršeno krivično djelo,

m) zabilješke i spisi su slova, riječi ili brojke ili njihov ekvivalent, zapisane rukom, otkucane pisaćom mašinom, odštampane, fotokopirane, fotografisane, zabilježene magnetskim impulsima, mehanički ili elektronski ili nekim drugim oblikom sakupljanja podataka,

n) fotografije su fotografski, digitalni i rendgenski snimci, video-trake i filmovi,

nj) original je spis ili snimak ili sličan ekvivalent kojim se ostvaruje isto dejstvo od lica koje ga piše, snima ili izdaje. Original fotografije uključuju negativ i sve kopije. Ako su podaci pohranjeni u kompjuteru ili sličnom uređaju za automatsku obradu podataka, original je i svaki odštampani primjerak ili okom vidljivi pohranjeni podatak,

o) kopija je preslikavanje originala ili matrice, uključujući uvećanja ili umanjena, mehaničkim ili elektronskim presnimavanjem, hemijskom reprodukcijom ili nekom drugom ekvivalentnom tehnikom kojom se precizno reprodukuje original,

p) telekomunikacijska adresa je svaki telefonski broj, linijski ili mobilni ili internet adresa koju posjeduje ili koristi određeno lice,

r) kompjuterski sistem je svaka sprava ili skup međusobno spojenih ili povezanih sprava, od kojih jedna ili više njih na osnovu programa automatski obrađuju podatke,

s) kompjuterski podaci označavaju svako iskazivanje činjenica, informacija ili koncepata u obliku prikladnom za obradu u kompjuterskom sistemu, uključujući i program koji je u stanju prouzrokovati da kompjuterski sistem izvrši određenu funkciju i

t) oštećeni kao tužilac je lice koje je pod uslovima propisanim ovim zakonom preuzelo krivično gonjenje kada tužilac nakon potvrđivanja optužnice izjavi da odustaje od optužnice.

Sastav suda

Član 24.

(1) U prvom stepenu sudovi sude u vijećima sastavljenim od troje sudija, a za krivična djela za koja je propisana kao glavna kazna novčana kazna ili kazna zatvora do pet godina, u prvom stepenu sudi sudija pojedinac.

(2) U drugom i trećem stepenu sudi vijeće sastavljeno od troje sudija.

(3) O zahtjevu za zaštitu zakonitosti Vrhovni sud odlučuje u vijeću sastavljenom od pet sudija.

(4) Sudija za prethodni postupak, sudija za prethodno saslušanje, predsjednik suda i predsjednik vijeća odlučuju u slučajevima predviđenim u ovom zakonu.

(5) U vijeću sastavljenom od troje sudija sud odlučuje o žalbama protiv rješenja kada je to određeno ovim zakonom i donosi druge odluke van glavnog pretresa.

(6) U vijeću sastavljenom od troje sudija sud odlučuje i o zahtjevu za ponavljanje postupka.

Postupak za izuzeće
Član 39.

(1) Sudija, čim sazna da postoji neki od razloga za izuzeće iz člana 37. t. a) do d) ovog zakona, dužan je da prekine svaki rad na tom predmetu i da o tome obavijesti predsjednika suda. Ako sudija smatra da postoje okolnosti iz člana 37. tačka đ) ovog zakona, obavijestiće o tome predsjednika suda, **koji će mu odrediti zamjenu.**

(2) O izuzeću sudije iz stava 1. ovog člana odlučuje predsjednik suda.

Odlučivanje po zahtjevu za izuzeće
Član 40.

(1) O zahtjevu za izuzeće iz člana 38. ovog zakona odlučuje **predsjednik suda.**

(2) Ako se traži samo izuzeće predsjednika suda, odluku o izuzeću donosi predsjednik neposredno višeg suda, a ako se traži izuzeće predsjednika Vrhovnog suda, odluka se donosi na opštoj sjednici tog suda.

(3) Prije donošenja rješenja o izuzeću pribaviće se izjava sudije, odnosno predsjednika suda, a po potrebi sprovede se i drugi izviđaji.

(4) Protiv rješenja kojim se usvaja ili odbija zahtjev za izuzeće nije dopuštena žalba.

(5) Ako je zahtjev za izuzeće iz člana 37. tačka đ) ovog zakona podnesen poslije početka glavnog pretresa ili ako je postupljeno protivno odredbama člana 38. st. 4. i 5. ovog zakona, zahtjev će se odbaciti u cjelini, odnosno djelimično. Rješenje kojim se zahtjev odbacuje donosi vijeće iz člana 24. stav 5. ovog zakona. U donošenju tog rješenja ne može učestvovati sudija čije se izuzeće traži. Protiv rješenja kojim se zahtjev odbacuje nije dopuštena žalba.

Izuzeće tužioca i drugih učesnika u postupku
Član 42.

(1) Odredbe o izuzeću sudije shodno će se primjenjivati i na tužioce i lica koja su na osnovu zakona ovlašćena da tužioca zastupaju u postupku, zapisničare, sudske tumače, stručna lica i na vještake - ako za njih nije nešto drugo određeno.

(2) O izuzeću tužioca odlučuje glavni tužilac, o izuzeću glavnog okružnog tužioca odlučuje glavni republički tužilac, a o izuzeću glavnog republičkog tužioca odlučuje kolegijum tužilaca Republičkog tužilaštva.

(3) O izuzeću zapisničara, tumača, stručnog lica i vještaka odlučuje vijeće, predsjednik vijeća ili sudija, a do podizanja optužnice - tužilac.

(4) Kada ovlašćena službena lica preduzimaju istražne radnje na osnovu ovog zakona, o njihovom izuzeću odlučuje tužilac. Ako prilikom preduzimanja ovih radnji učestvuje zapisničar, o njegovom izuzeću odlučuje službeno lice koje preduzima radnju.

Sukob nadležnosti
Član 45.

Sukob nadležnosti između **tužilaštava** rješava glavni republički tužilac.

Princip mutabiliteta
Član 46.

Tužilac može odustati od gonjenja do završetka glavnog pretresa, a pred višim sudom - kada je to predviđeno ovim zakonom.

GLAVA IVa.
OŠTEĆENI I OŠTEĆENI KAO TUŽILAC
1. Oštećeni

Prava oštećenog
Član 46a.

- (1) Oštećeni ima pravo da:
- a) podnese prijedlog i dokaze za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva i da predloži privremene mjere za njegovo obezbjeđenje,
 - b) ukaže na činjenice i predlaže dokaze koji su od važnosti za predmet dokazivanja,
 - v) angažuje punomoćnika iz reda advokata,
 - g) razmatra spise i razgleda predmete koji služe kao dokaz,
 - d) bude obaviješten o nesprovođenju istrage, o pokretanju istrage, o obustavi istrage, o povlačenju optužnice ili o odustanku tužioca od optužnice,
 - đ) podnese pritužbu kada je to ovim zakonom određeno,
 - e) bude poučen o mogućnosti da preuzme krivično gonjenje i zastupa optužnicu kada je to ovim zakonom određeno,
 - ž) prisustvuje pretpretresnom ročištu,
 - z) prisustvuje glavnom pretresu i učestvuje u izvođenju dokaza,
 - i) podnese žalbu protiv odluke o troškovima krivičnog postupka i imovinskopravnom zahtjevu,
 - j) bude obaviješten o ishodu postupka i da mu se dostavi pravosnažna presuda i
 - k) preuzima druge radnje kada je to određeno ovim zakonom.
- (2) Oštećenom se može uskratiti pravo da razmatra spise i razgleda predmete ako je riječ o spisima i predmetima čije bi otkrivanje moglo dovesti u opasnost cilj istrage.
- (3) Tužilac i sud će upoznati oštećenog sa pravima iz stava 1. ovog člana.

Pritužba oštećenog
Član 46b.

- (1) Ako tužilac donese naredbu o nesprovođenju istrage, obustavi istragu, ili odustane od krivičnog gonjenja do potvrđivanja optužnice, dužan je da u roku od osam dana od dana donošenja naredbe o tome obavijesti oštećenog i pouči oštećenog da može podnijeti pritužbu glavnom republičkom tužiocu.
- (2) Oštećeni ima pravo da podnese pritužbu u roku od osam dana od dana kada je primio obavještenje i pouku iz stava 1. ovog člana. Ako oštećeni nije primio obavještenje i pouku iz stava 1. ovog člana, može da podnese pritužbu u roku od tri mjeseca od dana kada je tužilac donio naredbu o nesprovođenju istrage, obustavio istragu, povukao optužnicu, ili odustao od krivičnog gonjenja.
- (3) Glavni republički tužilac će u roku od 30 dana, a u složenim predmetima do tri mjeseca od dana prijema pritužbe iz stava 2. ovog člana, odbiti ili usvojiti pritužbu rješenjem protiv kojeg nije dozvoljena žalba niti prigovor. Rješenjem kojim usvaja

pritužbu glavni republički tužilac će izdati obavezujuće uputstvo postupajućem tužiocu da preduzme, odnosno nastavi krivično gonjenje.

(4) Oštećeni ima pravo da podnese pritužbu glavnom tužiocu zbog trajanja postupka kada istraga nije završena u novom roku koji je odredio glavni tužilac (član 233. stav 4) i ako optužnica ne bude podignuta ni u dodatnom roku koji je odredio glavni tužilac (član 241. stav 3).

Preuzimanje krivičnog gonjenja od oštećenog Član 46v.

(1) Ako tužilac nakon potvrđivanja optužnice izjavi da odustaje od optužnice, sud će pitati oštećenog da li hoće da preuzme krivično gonjenje i zastupa optužnicu. Ako oštećeni nije prisutan, sud će ga u roku od osam dana obavijestiti o odustanku tužioca od optužnice i poučiti ga da može da se izjasni da li hoće da preuzme krivično gonjenje i zastupa optužnicu.

(2) Oštećeni je dužan da se odmah ili u roku od osam dana od dana kada je primio obavještenje i pouku iz stava 1. ovog člana izjasni da li hoće da preuzme krivično gonjenje i zastupa optužnicu, a ako nije primio obavještenje i pouku, u roku od tri mjeseca od dana kada je tužilac izjavio da odustaje od optužnice.

(3) Ako oštećeni izjavi da preuzima krivično gonjenje, sud će nastaviti, odnosno odrediti glavni pretres. U slučaju da se oštećeni ne izjasni u roku iz stava 2. ovog člana ili izjavi da ne želi da preuzme krivično gonjenje, sud donosi rješenje o obustavi postupka, odnosno presudu kojom se optužba odbija.

(4) Ako oštećeni nije prisutan na pretpretresnom ročištu ili glavnom pretresu, a uredno je pozvan, ili mu se poziv nije mogao uručiti zbog neprijavljivanja sudu promjene adrese prebivališta ili boravišta, smatra se da neće da nastavi krivično gonjenje i sud donosi rješenje o obustavi postupka, odnosno presudu kojom se optužba odbija.

Prijedlog za krivično gonjenje Član 46g.

(1) Za krivična djela za koja se goni po prijedlogu oštećenog, prijedlog se podnosi nadležnom tužiocu.

(2) Prijedlog za krivično gonjenje podnosi se u roku od tri mjeseca od dana kada je oštećeni saznao za krivično djelo i izvršioca krivičnog djela.

(3) Ako je oštećeni podnio prijavu ili prijedlog za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva u krivičnom postupku, smatra se da je time podnio i prijedlog za krivično gonjenje.

(4) Ako je krivičnim djelom oštećeno više lica, krivično gonjenje će se preduzeti, odnosno nastaviti po prijedlogu bilo kog oštećenog.

Dužnost oštećenog Član 46d.

Oštećeni, kao i njegov zakonski zastupnik i punomoćnik dužni su da o svakoj promjeni adrese prebivališta ili boravišta obavijeste tužioca ili sud pred kojim se vodi krivični postupak.

**Zakonski zastupnik oštećenog
Član 46d.**

Ako je oštećeni dijete ili lice koje je potpuno lišeno poslovne sposobnosti, njegov zakonski zastupnik je ovlašćen da daje sve izjave i da preuzima sve radnje na koje je po ovom zakonu ovlašćen oštećeni. Zakonski zastupnik može svoja prava da vrši preko punomoćnika.

**Pravni sljednik oštećenog
Član 46e.**

(1) Ako oštećeni umre u toku roka za davanje izjave sudu o preuzimanju krivičnog gonjenja ili za podnošenje prijedloga tužiocu za krivično gonjenje, odnosno u toku postupka, njegov zakonski zastupnik, bračni, odnosno vanbračni supružnik, djeca, roditelji, usvojlac, usvojenik, brat i sestra mogu u roku od tri mjeseca poslije njegove smrti dati izjavu da preuzimaju krivično gonjenje ili podnijeti prijedlog, odnosno dati izjavu da ostaju pri prijedlogu.

(2) Odredbe stava 1. ovog člana shodno se primjenjuju i na pravnog sljednika pravnog lica koje je prestalo da postoji.

2. Oštećeni kao tužilac

**Prava oštećenog kao tužioca
Član 46ž.**

(1) Oštećeni kao tužilac ima pravo da:

- a) zastupa optužbu, u skladu sa odredbama ovog zakona,
- b) podnese prijedlog i dokaze za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva i da predloži privremene mjere za njegovo obezbjeđenje,
- v) angažuje punomoćnika iz reda advokata i
- g) preuzima druge radnje, kada je to određeno ovim zakonom.

(2) Pored prava iz stava 1. ovog člana, oštećeni kao tužilac ima prava koja pripadaju tužiocu, osim onih prava koja tužilac ima kao državni organ.

**Prestanak svojstva oštećenog kao tužioca
Član 46z.**

Svojstvo oštećenog kao tužioca prestaje:

- a) odustankom od optužbe,
- b) preuzimanjem krivičnog gonjenja od strane tužioca i
- v) smrću, odnosno prestankom pravnog lica.

**Odustanak od optužbe
Član 46i.**

(1) Oštećeni kao tužilac može svojom izjavom sudu pred kojim se vodi krivični postupak odustati od optužbe do završetka glavnog pretresa ili pretresa pred drugostepenim sudom. Izjava o odustanku je neopoziva.

(2) Ako oštećeni kao tužilac ne dođe na pretpretresno ročište ili glavni pretres, iako je uredno obaviješten ili mu se obavijest nije mogla uručiti zbog neprijavlivanja

sudu promjene adrese prebivališta ili boravišta, smatraće se da je odustao od optužbe i sud će donijeti rješenje o obustavi postupka, odnosno presudu kojom se optužba odbija.

**Preuzimanje krivičnog gonjenja od strane tužioca
Član 46j.**

U postupku koji se vodi po optužbi oštećenog kao tužioca, tužilac ima pravo da do završetka glavnog pretresa preuzme krivično gonjenje i zastupanje optužbe.

**Shodna primjena odredaba o oštećenom
Član 46k.**

Na oštećenog kao tužioca shodno se primjenjuju odredbe člana 46g. stav 4. i čl. 46d, 46đ. i 46e. ovog zakona.

**Kada osumnjičeni, odnosno optuženi mora imati branioca
Član 53.**

(1) Osumnjičeni, odnosno optuženi mora imati branioca već prilikom prvog ispitivanja ako je nijem ili gluv ili ako je osumnjičen za krivično djelo za koje se može izreći **kazna doživotnog zatvora.**

(2) Osumnjičeni, odnosno optuženi mora imati branioca prilikom izjašnjenja o prijedlogu za određivanje pritvora, za vrijeme dok pritvor traje.

(3) Nakon podizanja optužnice za krivično djelo za koje se može izreći kazna od deset godina zatvora ili teža kazna, optuženi mora imati branioca u vrijeme dostavljanja optužnice.

(4) Ako osumnjičeni, odnosno optuženi u slučajevima obavezne odbrane ne uzme sam branioca ili branioca ne angažuju lica iz člana 47. stav 3. ovog zakona, predsjednik nadležnog suda postaviće mu branioca za dalji tok krivičnog postupka do pravosnažnosti presude, a ako je izrečena kazna doživotnog zatvora i za postupak po vanrednim pravnim lijekovima. Kada se optuženom postavi branilac poslije potvrđivanja optužnice, o tome će optuženi biti obaviješten zajedno sa dostavljanjem optužnice. Ako optuženi u slučaju obavezne odbrane ostane bez branioca u toku postupka, a sam ne uzme drugog branioca, predsjednik suda pred kojim se vodi postupak postaviće mu branioca.

(5) Branilac će biti postavljen osumnjičenom, odnosno optuženom ako sud utvrdi da je to zbog složenosti predmeta, mentalnog zdravlja osumnjičenog, odnosno optuženog ili drugih okolnosti u interesu pravde.

(6) Predsjednik nadležnog suda će branioca iz stava 4. ovog člana postaviti po redoslijedu advokata sa spiska advokata koji dostavlja Advokatska komora Republike Srpske (u daljem tekstu: Advokatska komora).

(7) Advokatska komora je dužna da u spisku iz stava 6. ovog člana navede datum upisa advokata u imenik advokata i da prilikom sačinjavanja spiska vodi računa o tome da praktični ili stručni rad advokata u oblasti krivičnog prava daje osnova za pretpostavku da će odbrana biti efikasna.

**Postavljanje branioca zbog slabog imovinskog stanja
Član 54.**

(1) Kada ne postoje uslovi za obaveznu odbranu, a postupak se vodi za krivično djelo za koje se može izreći kazna zatvora tri godine ili teža kazna ili kada to zahtijevaju interesi

pravičnosti bez obzira na zapriječenu kaznu, osumnjičenom, odnosno optuženom će se, na njegov zahtjev, postaviti branilac, ako prema svom imovnom stanju ne može snositi troškove odbrane.

(2) Zahtjev za postavljanje branioca iz stava 1. ovog člana može se podnijeti u toku cijelog krivičnog postupka.

(3) Branioca iz stava 1. ovog člana postavlja predsjednik nadležnog suda.

(4) Zahtjev za postavljanje branioca zbog slabog imovinskog stanja evidentira se u spisu. Sud će na osnovu utvrđenog imovinskog stanja osumnjičenog, odnosno optuženog donijeti odluku o zahtjevu bez odgađanja.

Razrješenje postavljenog branioca

Član 57.

(1) Umjesto postavljenog branioca, osumnjičeni, odnosno optuženi može sam uzeti drugog branioca. U tom slučaju, razriješiće se postavljeni branilac.

(2) Postavljeni branilac može samo iz opravdanih razloga tražiti da bude razriješen.

(3) O razrješenju branioca u slučaju iz st. 1. i 2. ovog člana, u toku istrage odlučuje sudija za prethodni postupak; nakon podizanja optužnice – sudija za prethodno saslušanje; u toku glavnog pretresa – sudija, odnosno vijeće, a u žalbenom postupku – predsjednik prvostepenog vijeća, odnosno vijeće nadležno za odlučivanje po žalbi. Protiv ove odluke nije dopuštena žalba.

(4) Predsjednik nadležnog suda, može na zahtjev osumnjičenog, odnosno optuženog, ili uz njegov pristanak razriješiti postavljenog branioca koji neodgovorno vrši svoju dužnost. Umjesto razriješenog branioca postaviće se drugi branilac. O razrješenju branioca obavijestiće se Advokatska komora.

Privremeno oduzimanje predmeta bez naredbe

Član 130.

(1) Predmeti iz člana 129. stav 1. ovog zakona mogu se privremeno oduzeti i bez naredbe suda, ukoliko postoji opasnost od odgađanja. Ukoliko se lice koje se pretresa izričito usprotivi oduzimanju predmeta, tužilac će u roku od 72 časa od izvršenog pretresa podnijeti zahtjev sudiji za prethodni postupak za naknadno odobrenje oduzimanja predmeta.

(2) Ukoliko sudija za prethodni postupak odbije zahtjev tužioca, oduzeti predmeti se ne mogu koristiti kao dokaz u krivičnom postupku. Privremeno oduzeti predmeti će se odmah vratiti licu od kojeg su oduzeti.

Dobrovoljna predaja predmeta

Član 130a.

Lice koje drži predmete iz člana 129. stav 1. ovog zakona može dobrovoljno predati predmete, o čemu će mu se izdati potvrda o dobrovoljnoj predaji, a predmeti će se deponovati u sud ili će sud na drugi način na osnovu sudske odluke obezbijediti njihovo čuvanje.

Naredba operateru telekomunikacija
Član 137.

(1) Ako postoje osnovi sumnje da je neko lice počinilo krivično djelo, sud može na osnovu prijedloga tužioca ili na prijedlog ovlašćenih službenih lica koja su dobila odobrenje od tužioca narediti da operater telekomunikacija ili drugo pravno lice koje vrši pružanje telekomunikacionih usluga dostavi podatke o korišćenju telekomunikacionih usluga tog lica, ako bi takvi podaci mogli da budu dokaz u krivičnom postupku ili da posluže za prikupljanje informacija koje mogu da budu od koristi u krivičnom postupku.

(2) U hitnim slučajevima tužilac može da naredi radnje iz stava 1. ovog člana i dobijeni podaci će se zapečatiti dok ne bude izdata sudska naredba. O preduzetim mjerama tužilac odmah obavještava sudiju za prethodni postupak, koji može u roku od 72 časa izdati naredbu. U slučaju da sudija za prethodni postupak ne izda naredbu, tužilac će podatke vratiti bez prethodnog otvaranja.

(3) Radnje iz stava 1. ovog člana mogu se odrediti i prema licu za koje postoje osnovi sumnje da učiniocu, odnosno od učinioca prenosi informacije u vezi sa krivičnim djelom, odnosno da učinilac koristi njegovo sredstvo telekomunikacije.

(4) Operateri telekomunikacija ili druga pravna lica koji pružaju telekomunikacione usluge dužni su da tužiocu i policijskim organima omoguće sprovođenje mjera iz stava 1. ovog člana.

Naredba za kreiranje forenzičke kopije
Član 137a.

(1) Ako ima dovoljno osnova za sumnju da se na privremeno oduzetim predmetima a koji predstavljaju pokretne stvari, odnosno kompjutere, mobilne telefone, kompjuterski sistem, uređaje za pohranjivanje kompjuterskih i elektronskih podataka nalaze tragovi krivičnog djela, sud može izdati naredbu za kreiranje forenzičke kopije.

(2) Naredbu za kreiranje forenzičke kopije može izdati sud na prijedlog tužioca ili na prijedlog ovlašćenih službenih lica koja su dobila odobrenje od tužioca.

(3) Naredbu za kreiranje forenzičke kopije će izvršiti posebno obučena ovlašćena službena lica ili drugo stručno lice uz prisustvo ovlašćenog službenog lica.

(4) O kreiranju forenzičke kopije ovlašćena službena lica će sačiniti zapisnik. U zapisnik će se unijeti i tačno opisati privremeno oduzeti predmeti na koje se naredba odnosi, te unijeti jedinstvena identifikaciona oznaka forenzičke kopije.

(5) Nakon kreiranja forenzičke kopije na osnovu naredbe, ovlašćeno službeno lice mora, bez odgađanja, vratiti sudu naredbu i predati forenzičku kopiju zajedno sa privremeno oduzetim predmetima.

(6) Nakon prijema forenzičke kopije, sud će tu kopiju zadržati pod svojim nadzorom ili na drugi način obezbijediti njeno čuvanje.

Lica koja se ne mogu saslušati kao svjedoci
Član 147.

(1) Ne može se saslušati kao svjedok:

a) lice koje bi svojim iskazom povrijedilo dužnost čuvanja državne, vojne ili službene tajne, dok ga nadležni organ ne oslobodi te dužnosti,

b) branilac osumnjičenog, odnosno optuženog u pogledu činjenica koje su mu postale poznate u svojstvu branioca,

v) lice koje bi svojim iskazom povrijedilo dužnost čuvanja profesionalne tajne (vjerski službenik, odnosno ispovjednik, novinar u svrhu zaštite izvora informacija, advokat, bilježnik, ljekar, babica i drugi), osim ako je oslobođeno te dužnosti posebnim propisom ili izjavom lica u čiju je korist ustanovljeno čuvanje tajne i

g) maloljetno lice koje s obzirom na uzrast i duševnu razvijenost nije sposobno da shvati značaj prava da ne mora svjedočiti, osim djeteta ako je neposredno oštećeno krivičnim djelom.

(2) Ako je kao svjedok saslušano lice koje se ne može saslušati kao svjedok, na takvom iskazu svjedoka ne može se zasnivati sudska odluka.

Lica koja mogu odbiti svjedočenje

Član 148.

(1) Svjedočenje mogu odbiti:

a) bračni i vanbračni supružnik osumnjičenog, odnosno optuženog,

b) srodnici osumnjičenog, odnosno optuženog po krvi u pravoj liniji, srodnici u pobočnoj liniji do trećeg stepena zaključno, kao i srodnici po tazbini do drugog stepena zaključno, **osim djeteta koje je neposredno oštećeno krivičnim djelom i**

v) usvojilac ili usvojenik osumnjičenog, odnosno optuženog.

(2) Organ koji vodi postupak dužan je da lica iz stava 1. ovog člana, prije njihovog saslušanja ili čim sazna za njihov odnos prema osumnjičenom, odnosno optuženom upozori da ne moraju svjedočiti. Upozorenje i odgovor se unose u zapisnik.

(3) Lice koje može odbiti svjedočenje prema jednom od osumnjičenih, odnosno optuženih može odbiti svjedočenje i prema ostalim osumnjičenim, odnosno optuženim, ako se njegov iskaz prema prirodi stvari ne može ograničiti sam na ostale sumnjičene, odnosno optužene.

(4) Ako je kao svjedok saslušano lice koje može odbiti svjedočenje, a nije na to upozoreno ili se nije izričito odreklo tog prava ili to upozorenje i odricanje nije uneseno u zapisnik, na takvom iskazu se ne može zasnivati sudska odluka.

Pravo svjedoka da ne odgovara na pojedina pitanja

Član 149.

(1) Svjedok ima pravo da ne odgovara na pojedina pitanja kada je vjerovatno da će ga odgovor na ta pitanja izložiti krivičnom gonjenju.

(2) Svjedok koji koristi pravo iz stava 1. ovog člana, odgovoriće na ta pitanja ako nadležni glavni tužilac pismeno izjavi da neće preduzeti krivično gonjenje svjedoka za radnje koje svjedok navede u svome iskazu. Primjerak pismene izjave glavnog tužioca uručiće se svjedoku.

(3) Izjavu iz stava 2. ovog člana glavni tužilac može dati pod uslovom da je iskaz svjedoka važan za dokazivanje da je drugo lice počinilo krivično djelo iz stava 4. ovog člana.

(4) Izjavu iz stava 2. ovog člana glavni tužilac može dati u postupku koji se vodi zbog sljedećih krivičnih djela iz Krivičnog zakonika Republike Srpske:

a) krivičnih djela protiv ustavnog uređenja i bezbjednosti Republike Srpske,

b) krivičnih djela terorizma,

v) krivičnih djela: ubistvo (član 124), teško ubistvo (član 125), otmica (član 142), protivpravno lišenje slobode (član 143), trgovina ljudima (član 145), trgovina djecom (član 146), udruživanje radi vršenja krivičnih djela trgovine ljudima i djecom (član 147), onemogućavanje povratka izbjeglih i raseljenih lica (član 148), silovanje (član 165),

obljuba nad nemoćnim licem (član 167), obljuba sa djetetom mlađim od petnaest godina (član 172), polna zlostupotreba djeteta starijeg od petnaest godina (član 173), iskorištavanje djece za pornografiju (član 175), iskorištavanje djece za pornografske predstave (član 176), iskorištavanje kompjuterske mreže ili komunikacije drugim tehničkim sredstvima za izvršenje krivičnih djela seksualnog zlostavljanja ili iskorištavanja djeteta (član 178), navođenje djeteta na prostituciju (član 180), nasilje u porodici ili porodičnoj zajednici (član 190), neovlaštena proizvodnja i promet opojnih droga (član 207), omogućavanje uživanja opojnih droga (član 208), iznuda (član 232), ucjena (član 233), pranje novca (član 263), utaja poreza i doprinosa (član 264), zlostupotreba službenog položaja ili ovlaštenja (član 315), pronevjera (član 316), prevara u službi (član 317), primanje mita (član 319), davanje mita (član 320), trgovina uticajem (član 321), iznuđivanje iskaza (član 328), pomoć učiniocu poslije izvršenog krivičnog djela (član 333), javno izazivanje i podsticanje nasilja ili mržnje (član 359), udruživanje radi vršenja krivičnih djela (član 365), izvršenje krivičnog djela u sastavu kriminalnog udruženja (član 366), zagađivanje životne sredine (član 370), izazivanje požara (član 389), izazivanje opšte opasnosti (član 394), kompjuterska prevara (član 410) i

g) drugih krivičnih djela za koja se može izreći kazna zatvora od deset godina ili teža kazna.

(5) U izjavi iz stava 2. ovog člana će se naznačiti da se ona odnosi samo na radnje svjedoka koje čine krivično djelo sa propisanom manjom kaznom od kazne koja je propisana za krivično djelo u odnosu na koje se daje iskaz ili povodom kojeg se vodi postupak i da se ne može odnositi na krivična djela za koja je propisana kazna zatvora od najmanje deset godina.

(6) Sud će rješenjem utvrditi da li je izjava glavnog tužioca iz stava 2. ovog člana u skladu sa st. 4. i 5. ovog člana, i za vrijeme saslušanja svjedoku odrediti advokata za savjetnika.

(7) Nakon što sud donese rješenje iz stava 6. ovog člana, glavni tužilac će pozvati svjedoka da dâ svoj iskaz. Prije saslušanja, svjedok će dati pismenu izjavu da će kao svjedok u krivičnom postupku dati istinit iskaz i da neće prećutati ništa što mu je poznato o krivičnom djelu o kojem daje iskaz i o njegovom učiniocu.

(8) Nakon što svjedok da iskaz, glavni tužilac donosi rješenje o imunitetu svjedoka za krivično djelo koje proizlazi iz iskaza svjedoka datog u skladu sa stavom 2. ovog člana. U rješenju će biti naveden činjenični opis i pravna kvalifikacija krivičnog djela za koja se neće preduzeti krivično gonjenje svjedoka.

(9) Ako svjedok u toku krivičnog postupka ne postupi u skladu sa stavom 7. ovog člana, glavni tužilac će donijeti obrazloženo rješenje, kojim se uskraćuje svjedoku davanje imuniteta za krivično djelo na koje se odnosio iskaz svjedoka iz stava 2. ovog člana. Tužilac će uskratiti imunitet i u slučaju da se radnje koje je svjedok naveo u svom iskazu odnose na krivična djela za koja se ne može dati imunitet u smislu st. 4. i 5. ovog člana. U tim slučajevima, iskaz svjedoka sa odgovorima na pitanja iz stava 1. ovog člana izdvojiće se iz spisa predmeta i čuvati odvojeno, te se ne može koristiti u krivičnom postupku protiv svjedoka.

(10) U slučaju da glavni tužilac ne donese rješenje iz stava 8. ovog člana, iskaz svjedoka sa odgovorima na pitanja iz stava 1. ovog člana izdvojiće se iz spisa predmeta i čuvati odvojeno, te se ne može koristiti u krivičnom postupku protiv svjedoka.

(11) Protiv svjedoka iz stava 2. ovog člana može se preduzeti krivično gonjenje za krivično djelo davanje lažnog iskaza.

Tok saslušanja svjedoka
Član 151.

(1) Svjedok je dužan da odgovore daje usmeno.

(2) Svjedok će prethodno biti opomenut da je dužan govoriti istinu i da ne smije ništa prećutati, a zatim će biti upozoren da davanje lažnog iskaza predstavlja krivično djelo. Svjedok će biti upozoren i da nije dužan odgovarati na pitanja predviđena u članu 149. stav 1. ovog zakona i ovo upozorenje će se unijeti u zapisnik.

(3) Poslije toga svjedok će biti pitan za ime i prezime, ime oca ili majke, zanimanje, boravište, mjesto i godinu rođenja i njegov odnos sa osumnjičenim, odnosno optuženim i oštećenim. Svjedok će biti upozoren da je dužan da o promjeni adrese ili boravišta obavijesti tužioca, odnosno sud.

(4) Prilikom saslušanja maloljetnog lica, naročito ako je ono oštećeno krivičnim djelom, postupiće se obazrivo, da saslušanje ne bi štetno uticalo na psihičko stanje maloljetnika. Saslušanje maloljetnog lica obaviće se uz pomoć pedagoga, psihologa ili drugog stručnog lica.

(5) Oštećenog krivičnim djelom nije dopušteno ispitivati o njegovom seksualnom životu prije **i poslije** izvršenog krivičnog djela, a ako je takvo ispitivanje obavljeno - na takvom iskazu ne može se zasnivati sudska odluka.

(6) S obzirom na životnu dob, tjelesno i duševno stanje ili druge opravdane interese, svjedok se može saslušati posredstvom tehničkih uređaja za prenos slike i zvuka tako da mu stranke i branilac mogu postavljati pitanja bez prisustva u prostoriji gdje se svjedok nalazi. Za potrebe takvog ispitivanja može se odrediti stručno lice.

(7) Poslije opštih pitanja svjedok se poziva da iznese sve što mu je o predmetu poznato, a zatim će mu se postavljati pitanja radi provjeravanja, dopune i razjašnjenja. Prilikom saslušanja svjedoka nije dopušteno služiti se obmanom niti postavljati takva pitanja u kojima je već sadržano kako bi trebalo odgovoriti.

(8) Svjedok će se uvijek pitati otkud mu je poznato ono o čemu svjedoči.

(9) Svjedoci se mogu suočiti ako se njihovi iskazi ne slažu u pogledu važnih činjenica. Suočeni će se o svakoj okolnosti o kojoj se njihovi iskazi međusobno ne slažu ponaosob saslušati i njihov odgovor unijeti u zapisnik. Istovremeno se mogu suočiti samo dva svjedoka.

(10) Oštećeni koji se saslušava kao svjedok biće pitan se da li želi da u krivičnom postupku ostvaruje imovinskopravni zahtjev.

2. Poziv

Dostavljanje i sadržaj poziva
Član 182.

(1) Prisustvo optuženog pri izvršenju radnji u krivičnom postupku osigurava se njegovim pozivanjem. Poziv optuženom upućuje sud.

(2) Pozivanje se vrši dostavljanjem zatvorenog pisanog poziva, koji sadrži: naziv organa koji poziva, ime i prezime optuženog, naziv krivičnog djela koje mu se stavlja na teret, mjesto gdje optuženi treba da dođe, dan i čas kada treba da dođe, označenje da se poziva u svojstvu optuženog i upozorenje da će u slučaju nedolaska biti prinudno doveden, da je dužan odmah obavijestiti tužioca, odnosno sud o promjeni adrese, kao i o namjeri da promijeni boravište i službeni pečat i potpis tužioca, odnosno sudije koji poziva.

(3) Kada se osumnjičeni, odnosno optuženi prvi put poziva, poučiće se u pozivu o pravu da uzme branioca i da branilac može biti prisutan njegovom ispitivanju.

(4) Kada se osumnjičeni prvi put poziva, poučiče se u pozivu o njegovim pravima u skladu sa članom 143. ovog zakona. Do podizanja optužnice poziv osumnjičenom upućuje tužilac **ili ovlašćeno službeno lice**.

(5) Ako osumnjičeni, odnosno optuženi nije u stanju da se odazove pozivu usljed bolesti ili druge neotklonjive smetnje, ispitaće se u mjestu gdje se nalazi ili će se osigurati njegov prevoz do zgrade suda ili drugog mjesta gdje se radnja preduzima.

Trajanje pritvora u istrazi Član 200.

(1) Prije donošenja rješenja o određivanju pritvora sudija za prethodni postupak će preispitati osnovanost zahtjeva za određivanje pritvora. Po rješenju sudije za prethodni postupak, pritvor može trajati najduže mjesec dana od dana lišenja slobode. Poslije tog roka osumnjičeni se može zadržati u pritvoru samo na osnovu rješenja o produženju pritvora.

(2) Pritvor se po odluci vijeća iz člana 24. stav 5. ovog zakona, na obrazložen prijedlog tužioca, može produžiti najviše za dva mjeseca. Protiv rješenja vijeća dopuštena je žalba koja ne zadržava izvršenje.

(3) Ako se postupak vodi za krivično djelo za koje se može izreći kazna zatvora od deset godina ili teža kazna i ako postoje naročito važni razlozi, pritvor se može, odlukom Vrhovnog suda Republike Srpske, produžiti, na obrazloženi prijedlog tužioca, za najviše još tri mjeseca. Protiv ovog rješenja dopuštena je žalba koja ne zadržava izvršenje rješenja. O žalbi odlučuje vijeće Vrhovnog suda u drugom sastavu.

(4) Prijedlog za produženje pritvora iz **stava 3.** ovog člana podnosi se posredstvom prvostepenog suda, koji će prije dostavljanja spisa sa prijedlogom Vrhovnom sudu Republike Srpske osumnjičenog saslušati o razlozima zbog kojih se produženje pritvora predlaže.

(5) Ako se do isteka rokova iz **st. 1. do 3.** ovog člana ne potvrdi optužnica, osumnjičeni će se pustiti na slobodu.

Pritvor nakon potvrđivanja optužnice Član 202.

(1) Pritvor se može odrediti, produžiti ili ukinuti i nakon potvrđivanja optužnice. Kontrola opravdanosti pritvora se vrši po isteku svaka dva mjeseca od dana donošenja posljednjeg rješenja o pritvoru. Žalba protiv ovog rješenja ne zadržava njegovo izvršenje.

(2) Nakon potvrđivanja optužnice i prije izricanja prvostepene presude, pritvor može trajati najduže:

- a) godinu dana u slučaju krivičnog djela za koje je propisana kazna zatvora do pet godina,
- b) godinu dana i šest mjeseci u slučaju krivičnog djela za koje je propisana kazna zatvora do deset godina,
- v) dvije godine u slučaju krivičnog djela za koje je propisana kazna zatvora preko deset godina, ali ne i **kazna doživotnog zatvora** i
- g) tri godine u slučaju krivičnog djela za koje je propisana **kazna doživotnog zatvora**.

(3) Ako za vrijeme iz stava 2. ovog člana ne bude izrečena prvostepena presuda, pritvor će se ukinuti i optuženi pustiti na slobodu.

Određivanje pritvora nakon izricanja presude Član 203.

(1) Kada izrekne presudu na kaznu zatvora, sud će optuženom odrediti pritvor, odnosno pritvor će se produžiti ako postoje razlozi iz člana 197. stav 1. t. a), v) i g) ovog

zakona, a optuženom koji se nalazi u pritvoru ukinuće pritvor ako za pritvor više ne postoje razlozi zbog kojih je bio određen. U ovom slučaju donosi se posebno rješenje, a žalba protiv rješenja ne zadržava njegovo izvršenje.

(2) Pritvor će se ukinuti ako je optuženi oslobođen od optužbe ili je optužba odbijena osim iz razloga nenadležnosti suda ili ako je proglašen krivim, a oslobođen od kazne ili je osuđen samo na novčanu kaznu ili je uslovno osuđen ili je zbog uračunavanja pritvora kaznu već izdržao.

(3) Pritvor koji je određen ili produžen prema odredbama st. 1. i 2. ovog člana može trajati do pravosnažnosti presude, a najduže dok ne protekne vrijeme trajanja kazne izrečene u prvostepenoj presudi.

(4) Na zahtjev optuženog, koji se poslije izricanja kazne zatvora nalazi u pritvoru, sudija, odnosno predsjednik vijeća može optuženog rješenjem uputiti u ustanovu za izdržavanje kazne i prije pravosnažnosti presude.

(5) Pritvor se uvijek ukida istekom izrečene kazne. (6) Optuženi koji se nalazi u pritvoru, a presuda kojom mu je izrečena kazna zatvora je postala pravosnažna, ostaće u pritvoru do upućivanja na izdržavanje kazne, a najduže do isteka trajanja izrečene kazne.

Lišenje slobode i zadržavanje Član 204.

(1) Policijski organ može lice lišiti slobode ako postoje osnovi sumnje da je to lice počinilo krivično djelo i ako postoji bilo koji razlog predviđen u članu 197. ovog zakona, a policijski organ dužan je da takvo lice bez odgađanja, a najkasnije u roku od 24 časa sprovede tužiocu. Prilikom dovođenja, policijski organ će obavijestiti tužioca o razlozima i o vremenu lišenja slobode. Upotreba sile prilikom dovođenja dopuštena je u skladu sa zakonom.

(2) Izuzetno od stava 1. ovog člana, kada je riječ o krivičnim djelima za koja se može izreći kazna doživotnog zatvora, lice se mora sprovesti tužiocu najkasnije u roku od 48 časova, a kada je riječ o krivičnim djelima terorizma, u roku od 72 časa.

(3) Lice lišeno slobode mora biti poučeno u skladu sa članom 5. ovog zakona.

(4) Ako lice lišeno slobode ne bude sprovedeno tužiocu u roku iz st. 1. i 2. ovog člana, pustiće se na slobodu.

(5) Tužilac je dužan da lice lišeno slobode ispita bez odgađanja, a najkasnije u roku od 24 časa i u tom roku odluči da li će lice lišeno slobode pustiti na slobodu ili će postaviti obrazloženi prijedlog za određivanje pritvora osiguravajući dovođenje lica pred sudiju za prethodni postupak.

(6) Sudija za prethodni postupak će odmah, a najkasnije u roku od 24 časa donijeti odluku o prijedlogu za određivanje pritvora.

(7) Ako sudija za prethodni postupak ne prihvati prijedlog za određivanje pritvora, donijeće rješenje kojim se prijedlog odbija i lice odmah pušta na slobodu. Tužilac može uložiti žalbu na rješenje sudije za prethodni postupak, ali žalba ne zadržava izvršenje rješenja.

(8) Protiv rješenja vijeća kojim se određuje pritvor pritvoreno lice može podnijeti žalbu koja ne zadržava izvršenje rješenja.

(9) U slučaju iz st. 7. i 8. ovog člana o žalbi odlučuje vijeće iz člana 24. stav 5. ovog zakona, koje je dužno da donese odluku u roku od 48 časova od prijema žalbe u sud.

Kućni red u ustanovama za izdržavanje pritvora
Član 212.

Kućni red u ustanovama za izdržavanje pritvora uređuje se u skladu sa odredbama ovog zakona i zakona kojim se uređuje izvršenje krivičnih i prekršajnih sankcija Republike Srpske.

Odobrenje za gonjenje učinilaca krivičnih djela
Član 213.

Kada je ovim zakonom, odnosno drugim opštim aktom donesenim na osnovu Ustava ili zakona određeno da je za gonjenje pojedinih krivičnih djela potrebno prethodno odobrenje nadležnog državnog organa, tužilac ne može pokrenuti, odnosno nastaviti istragu niti podići optužnicu, ako ne podnese dokaz da je odobrenje dato.

Naredba o sprovođenju istrage
Član 224.

(1) Tužilac naređuje sprovođenje istrage ako postoje osnovi sumnje da je izvršeno krivično djelo.

(2) O sprovođenju istrage donosi se naredba koja sadrži: podatke o osumnjičenom ukoliko je poznat, opis djela iz kojeg proizlaze zakonska obilježja krivičnog djela, zakonski naziv krivičnog djela s navođenjem odredbe krivičnog zakona, okolnosti koje potvrđuju osnove sumnje da je izvršeno krivično djelo i postojeće dokaze. U naredbi će tužilac navesti koje okolnosti treba istražiti i koje istražne radnje treba preduzeti.

(3) Istovremeno sa donošenjem naredbe iz stava 2. ovog člana tužilac će obavijestiti oštećenog o pokretanju istrage i poučiti ga o pravima iz člana 46a. stav 1. t. a), b), v) i g) ovog zakona.

(4) Tužilac donosi naredbu da se istraga neće sprovoditi ako je iz prijave i pratećih spisa očigledno da prijavljeno djelo nije krivično djelo, ako ne postoje osnovi sumnje da je prijavljeno lice učinilo krivično djelo, ako je nastupila zastarjelost ili je djelo obuhvaćeno amnestijom ili pomilovanjem ili ako postoje druge okolnosti koje isključuju krivično gonjenje.

(5) O nesprovođenju istrage, kao i o razlozima za to, tužilac će obavijestiti oštećenog i podnosioca prijave u roku od tri dana. Oštećeni i podnosilac prijave imaju pravo da podnesu pritužbu u roku od osam dana **glavnom republičkom tužiocu.**

Okončanje istrage
Član 233.

(1) Tužilac okončava istragu kada nađe da je stanje stvari dovoljno razjašnjeno da se može podići optužnica. Okončanje istrage će se zabilježiti u spisu.

(2) Ako se istraga ne završi u roku od šest mjeseci od dana donošenja naredbe o sprovođenju istrage, tužilac će obavijestiti glavnog tužioca o razlozima neokončanja istrage. Glavni tužilac će odrediti novi rok za okončanje istrage, koji ne može biti duži od šest mjeseci, odnosno koji ne može biti duži od jedne godine za krivična djela za koja se može izreći kazna zatvora u trajanju od deset godina ili teža kazna, te naložiti preduzimanje potrebnih mjera da bi se istraga okončala.

(3) Ukoliko istragu nije bilo moguće završiti u roku iz stava 2. ovog člana, tužilac će o razlozima zbog kojih istraga nije završena, u roku od osam dana obavijestiti glavnog tužioca, osumnjičenog i oštećenog.

(4) Osumnjičeni i oštećeni mogu u roku od 15 dana od dana dostavljanja obavijesti iz stava 3. ovog člana podnijeti pritužbu glavnom tužiocu zbog trajanja postupka. Ukoliko glavni tužilac utvrdi da je pritužba osnovana, odrediće novi rok u kojem se, ukoliko postoje procesne pretpostavke, istraga mora okončati, o čemu će obavijestiti podnosioca pritužbe.

(5) Optužnica se ne može podići ako osumnjičeni nije bio ispitan.

XVII - POSEBNE ISTRAŽNE RADNJE

Vrste posebnih istražnih radnji i uslovi za njihovu primjenu

Član 234.

(1) Protiv lica za koje postoje osnovi sumnje da je samo ili zajedno sa drugim licima učestvovalo ili učestvuje u izvršenju krivičnog djela iz člana 235. ovog zakona mogu se odrediti posebne istražne radnje, ako se na drugi način ne mogu pribaviti dokazi ili bi njihovo pribavljanje bilo povezano sa nesrazmjernim teškoćama.

(2) Istražne radnje iz stava 1. ovog člana su:

- a) nadzor i tehničko snimanje telekomunikacija,
- b) pristup kompjuterskim sistemima i kompjutersko sravnjenje podataka,
- v) nadzor i tehničko snimanje prostorija,
- g) tajno praćenje i tehničko snimanje lica, transportnih sredstava i predmeta koji su u vezi sa njima,
- d) korišćenje prikrivenih istražilaca i korišćenje informatora,
- đ) simulovani i kontrolisani otkup predmeta i simulovano davanje potkupnine i
- e) nadzirani prevoz i isporuka predmeta.

(3) Istražne radnje iz stava 2. ovog člana mogu se odrediti i prema licu za koje postoje osnovi sumnje da učiniocu, odnosno od učinioca krivičnog djela iz člana 235. ovog zakona prenosi informacije u vezi sa krivičnim djelom, odnosno da učinilac koristi njegovo sredstvo telekomunikacije.

(4) Na razgovore lica iz stava 1. ovog člana i njegovog branioca shodno se primjenjuju odredbe o komunikaciji osumnjičenog i branioca.

(5) Pri izvršavanju mjera iz stava 2. t. d) i đ) ovog člana policijski organi ili druga lica ne smiju preduzimati aktivnosti koje predstavljaju podstrekavanje na izvršenje krivičnog djela. Ako su preuzete takve aktivnosti, to je okolnost koja isključuje krivično gonjenje podstrekavanog lica za krivično djelo učinjeno u vezi sa ovim radnjama.

(6) Prikriveni istražilac je posebno obučeno ovlašćeno službeno lice koje istražuje pod izmijenjenim identitetom, koje ima odgovarajuća ovlašćenja unutar policijskih organa Republike Srpske, policijskih organa Bosne i Hercegovine i policijskih organa drugih država. Prikriveni istražilac smije pod svojim izmijenjenim identitetom učestvovati u pravnom prometu. Ukoliko je to neophodno za formiranje i održavanje tog identiteta, mogu se izraditi, izmijeniti ili koristiti odgovarajuća dokumenta.

(7) Informator je lice iz reda građana, koje može biti i strani državljanin, a za vrijeme angažovanja postupa po uputstvima ovlašćenog službenog lica i može, uz svoju saglasnost, biti opremljen tehničkom opremom za audio i video snimanje radi dokumentovanja postupanja.

Nadležnost za određivanje i trajanje istražnih radnji
Član 236.

(1) Istražne radnje iz člana 234. stav 2. ovog zakona određuje naredbom sudija za prethodni postupak, na obrazloženi prijedlog tužioca, koji sadrži: podatke o licu protiv koga se radnja preduzima, osnove sumnje iz člana 234. st. 1. ili 3. ovog zakona, razloge za njeno preduzimanje i ostale bitne okolnosti koje zahtijevaju preduzimanje radnji, navođenje radnje koja se zahtijeva i način njenog izvođenja, obim i trajanje radnje. Naredba sadrži iste podatke kao i prijedlog tužioca, kao i utvrđivanje trajanja naređene radnje.

(2) Izuzetno, ako se pisana naredba ne može dobiti na vrijeme i ako postoji opasnost od odgađanja, može se početi sa izvršavanjem istražne radnje iz člana 234. ovog zakona i na osnovu usmene naredbe sudije za prethodni postupak. Pisani nalog sudije za prethodni postupak mora biti pribavljen u roku od 24 časa od izdavanja usmene naredbe.

(3) Istražne radnje iz člana 234. stav 2. t. a), b), v), g) i e) ovog zakona mogu trajati najduže do mjesec dana, a ako one daju rezultate i postoji razlog da se nastavi sa njihovim sprovođenjem radi prikupljanja dokaza mogu se, na obrazložen prijedlog tužioca, produžiti za još mjesec dana, s tim da mjere iz člana 234. stav 2. t. a), b), v), g) i e) ovog zakona mogu trajati ukupno najduže šest mjeseci. Zahtjev za radnju iz člana 234. stav 2. tačka d) ovog zakona može se odnositi samo na jednokratni akt, a zahtjev za svaku narednu radnju protiv istog lica mora sadržavati razloge koji opravdavaju njenu upotrebu.

(4) Naredba sudije za prethodni postupak, kao i prijedlog tužioca iz stava 1. ovog člana čuvaju se u posebnom omotu. Tužilac i sudija za prethodni postupak će sastavljanjem ili prepisom zapisnika bez navođenja ličnih podataka prikrivenog istražioca i informatora ili na drugi odgovarajući način spriječiti da neovlašćena lica, osumnjičeni i njegov branilac otkriju identitet prikrivenog istražioca i informatora.

(5) Sudija za prethodni postupak mora pisanim nalogom, bez odgađanja, obustaviti izvršenje preduzetih radnji ako su prestali razlozi zbog kojih su radnje bile određene.

(6) Naredbu iz stava 1. ovog člana izvršava policijski organ. Preduzeća koja vrše prenos informacija dužna su da tužiocu i policijskim organima omoguće sprovođenje radnji iz člana 234. stav 2. tačka a) ovog zakona.

Materijal dobijen preduzimanjem radnji i obavještanje o preduzetim radnjama
Član 237.

(1) Nakon prestanka primjene radnji iz člana 234. ovog zakona policijski organi moraju sve informacije, podatke i predmete dobijene preduzetim radnjama, kao i izvještaj o tome predati tužiocu. Tužilac je dužan da dostavi sudiji za prethodni postupak pisani izvještaj o preduzetim radnjama. Na osnovu podnesenog izvještaja sudija za prethodni postupak provjerava da li je postupljeno po njegovoj naredbi.

(2) Ako tužilac odustane od krivičnog gonjenja, odnosno ako informacije i podaci pribavljeni primjenom naređenih radnji nisu potrebni za krivični postupak, uništiće se pod nadzorom sudije za prethodni postupak, koji će o tome sastaviti posebni zapisnik. O preduzimanju radnji, razlozima za njihovo preduzimanje, informaciji da dobijeni materijal nije bio osnov za krivično gonjenje i da je uništen pisano se obavještava lice protiv kojeg je neka od radnji iz člana 234. stav 2. ovog zakona bila preduzeta.

(3) Sudija za prethodni postupak će, bez odgađanja, a nakon preduzimanja radnji iz člana 234. ovog zakona, obavijestiti lice protiv kojeg je radnja bila preduzeta. Lice protiv kojeg je radnja bila preduzeta može od suda zatražiti ispitivanje zakonitosti naredbe i načina na koji je sprovedena radnja.

(4) Tužilac može od suda zatražiti da ne obavještava lice protiv kojeg je radnja iz člana 234. stav 2. ovog zakona bila preduzeta, ukoliko bi ovo obavještenje ugrozilo istragu koja se vodi protiv tog lica ili drugih osumnjičenih lica. Lice protiv kojeg je radnja bila preduzeta obavijestit će se najkasnije do podizanja optužnice protiv tog lica ili drugih lica, ili nakon obustave istrage.

(5) Podaci i informacije dobijeni preduzimanjem radnji iz člana 234. stav 2. ovog zakona čuvaju se dok se čuva sudski spis.

XVIII - POSTUPAK OPTUŽENJA

Podizanje optužnice

Član 241.

(1) Kada u toku istrage tužilac nađe da postoji dovoljno dokaza iz kojih proizlazi osnovana sumnja da je osumnjičeni počinio krivično djelo, pripremit će i uputiti optužnicu sudiji za prethodno saslušanje u roku od 30 dana od dana kada je okončanje istrage zabilježeno u spisu.

(2) Ukoliko tužilac ne uputi optužnicu u roku iz stava 1. ovog člana, dužan je da o razlozima nepodizanja optužnice u roku od osam dana obavijesti glavnog tužioca, koji će preduzeti mjere da tužilac u roku koji ne može biti duži od 30 dana podigne optužnicu. O određivanju dodatnog roka obavijestit će se osumnjičeni i oštećeni.

(3) Ako tužilac u roku iz stava 2. ovog člana ne podigne optužnicu obavijestit će o tome glavnog tužioca, te osumnjičenog i oštećenog, koji imaju pravo da u roku od osam dana od dana isteka tog roka podnesu pritužbu glavnom tužiocu. Glavni tužilac će tužiocu izdati uputstvo da u određenom roku, koji ne može biti duži od 30 dana podigne optužnicu.

(4) Nakon podizanja optužnice, osumnjičeni, odnosno optuženi i branilac, imaju pravo uvida u sve spise i dokaze.

(5) Nakon podizanja optužnice, stranke ili branilac mogu predlagati sudiji za prethodno saslušanje preduzimanje radnji u skladu sa članom 231. ovog zakona.

Prepretresno ročište

Član 249.

Tokom priprema za glavni pretres sudija ili predsjednik vijeća može održati ročište sa strankama i braniocem da bi se razmotrila pitanja koja su relevantna za glavni pretres, a o ročištu će se obavijestiti oštećeni.

Obustava krivičnog postupka

Član 249a.

Ako oštećeni u roku iz člana 46b. stav 1. ovog zakona ne podese pritužbu glavnom republičkom tužiocu na odluku tužioca kojom je prije potvrđivanja optužnice odustao od krivičnog gonjenja, ili ako je glavni republički tužilac odbio pritužbu iz člana 46b. stav 3. ovog zakona kao neosnovanu, sudija, odnosno predsjednik vijeća će rješenjem obustaviti krivični postupak i rješenje dostaviti strankama i oštećenom.

Posebna pravila o dokazima u slučajevima seksualnih delikata

Član 279.

(1) Oštećenog krivičnim djelom nije dopušteno ispitivati o njegovom seksualnom životu prije **i poslije** izvršenog krivičnog djela koje je predmet postupka. Nijedan dokaz koji se iznosi da bi pokazao ranije **ili kasnije** seksualno iskustvo, ponašanje ili seksualnu orijentaciju oštećenog neće biti prihvatljiv.

(2) Izuzetno od stava 1. ovog člana može se u postupku koristiti dokaz da sperma, medicinska dokumentacija o povredama ili drugi materijalni dokazi potiču od drugog lica, a ne od optuženog.

(3) U slučajevima izvršenja krivičnog djela protiv čovječnosti i međunarodnog humanitarnog prava, pristanak žrtve se ne može upotrijebiti u prilog odbrane optuženog.

(4) Prije prihvatanja dokaza u skladu sa ovim članom, obaviće se odgovarajuće saslušanje, pri kojem je isključena javnost.

(5) Zahtjev, prateća dokumentacija i zapisnik sa saslušanja čuvaju se zapečaćeni u posebnom omotu, osim ako sud ne odredi drugačije.

Izuzeci od neposrednog sprovođenja dokaza

Član 288.

(1) Iskazi dati u istrazi dozvoljeni su kao dokaz na glavnom pretresu i mogu biti korišćeni prilikom direktnog ili unakrsnog ispitivanja ili pobijanja iznesenih navoda ili u odgovoru na pobijanje ili na dodatno ispitivanje nakon čega se prilažu kao dokazni materijal. U ovom slučaju, licu se može dati mogućnost da objasni ili pobije svoj prethodni iskaz.

(2) Izuzetno od stava 1. ovog člana, zapisnici o iskazima datim u istrazi mogu se po odluci sudije, odnosno vijeća pročitati i koristiti kao dokaz na glavnom pretresu samo u slučaju ako su ispitana lica umrla ili trajno duševno oboljela ili se ne mogu pronaći, ili je njihov dolazak pred sud nemoguć ili je znatno otežan iz važnih razloga, **ili ako bez zakonskih razloga neće da daju iskaz na glavnom pretresu.**

(3) Ako se tokom glavnog pretresa optuženi koristi pravom da nije dužan da iznese svoju odbranu ili da odgovara na postavljena pitanja, zapisnik o iskazu optuženog koji je dat u istrazi može se po odluci sudije ili predsjednika vijeća pročitati i koristiti kao dokaz na glavnom pretresu samo ako je optuženi prilikom saslušanja u istrazi bio upozoren u skladu sa članom 143. stav 2. tačka v) ovog zakona.

Subjekti žalbe

Član 307.

(1) Žalbu mogu izjaviti stranke, branilac i oštećeni.

(2) U korist optuženog, žalbu mogu izjaviti zakonski zastupnik, bračni, odnosno vanbračni supružnik, srodnici optuženog po krvi u pravoj liniji, brat, sestra, usvojlac ili usvojenik optuženog. Rok za žalbu i u tom slučaju teče od dana kada je optuženom ili njegovom braniocu dostavljen prepis presude.

(3) Tužilac može izjaviti žalbu na štetu optuženog, ali i u njegovu korist.

(4) Oštećeni može pobijati presudu samo zbog odluke suda o troškovima krivičnog postupka i odluke o imovinskopravnom zahtjevu, **a ako je tužilac preuzeo krivično gonjenje od oštećenog kao tužioca (član 46j), oštećeni može izjaviti žalbu zbog svih žalbenih osnova zbog kojih se presuda može pobijati (član 310).**

(5) Žalbu može izjaviti i lice čiji je predmet oduzet ili od kojeg je oduzeta imovinska korist pribavljena krivičnim djelom.

(6) Branilac i lica iz stava 2. ovog člana mogu izjaviti žalbu i bez naročitog ovlašćenja optuženog, ali ne i protiv njegove volje - osim ako je optuženom izrečena kazna **doživotnog zatvora**.

Bitne povrede odredaba krivičnog postupka Član 311.

(1) Bitna povreda odredaba krivičnog postupka postoji ako:

a) je sud bio nepropisno sastavljen ili ako je u izricanju presude učestvovao sudija koji nije učestvovao na glavnom pretresu ili koji je pravosnažnom odlukom izuzet od suđenja,

b) je na glavnom pretresu učestvovao sudija koji se morao izuzeti iz člana 37. t. a) do g) ovog zakona,

v) je glavni pretres održan bez lica čije je prisustvo na glavnom pretresu po zakonu obavezno, ili ako je optuženom, braniocu ili oštećenom, protivno njegovom zahtjevu, uskraćeno da na glavnom pretresu upotrebljava svoj jezik i da na svom jeziku prati tok glavnog pretresa iz člana 8. ovog zakona,

g) je povrijeđeno pravo na odbranu,

d) je protivno zakonu bila isključena javnost na glavnom pretresu,

đ) je sud povrijedio propise krivičnog postupka o postojanju odobrenja nadležnog organa,

e) je sud donio presudu, a nije bio stvarno nadležan ili ako je nepravilno odbio optužbu zbog stvarne nenadležnosti,

ž) sud svojom presudom nije potpuno riješio predmet optužbe,

z) se presuda zasniva na dokazu na kome se po odredbama ovog zakona ne može zasnivati presuda,

i) je optužba prekoračena iz člana 294. stav 1. ovog zakona,

j) je presudom povrijeđena odredba člana 321. ovog zakona i

k) je izreka presude nerazumljiva, protivriječna sama sebi ili razlozima presude, ili ako presuda uopšte ne sadrži razloge ili u njoj nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama, **ili su ti razlozi potpuno nejasni ili u znatnoj mjeri protivrječni**.

(2) Bitna povreda odredaba krivičnog postupka postoji i ako sud tokom glavnog pretresa ili prilikom donošenja presude nije primijenio ili je nepravilno primijenio koju odredbu ovog zakona, a to je bilo ili je moglo biti od uticaja na zakonito i pravilno donošenje presude.

2. Žalba na presudu drugostepenog suda

Opšta odredba

Član 333.

(1) Protiv presude drugostepenog suda dopuštena je žalba u slučaju ako je:

a) drugostepeni sud izrekao **kaznu doživotnog zatvora** ili potvrdio presudu prvostepenog suda kojim je izrečena takva kazna,

b) drugostepeni sud preinačio prvostepenu presudu kojom je optuženi oslobođen od optužbe i izrekao presudu kojom se optuženi proglašava krivim, odnosno ako je povodom žalbe na prvostepenu presudu kojom je optuženi proglašen krivim izrekao presudu kojom se optuženi oslobađa od optužbe i

v) drugostepeni sud povodom žalbe na oslobađajuću presudu na pretresu donio presudu kojom se optuženi proglašava krivim, odnosno ako je povodom žalbe na osuđujuću presudu na pretresu donio presudu kojom se optuženi oslobađa od optužbe.

(2) O žalbi protiv drugostepene presude odlučuje trećestepeno vijeće Vrhovnog suda, shodno odredbama koje važe za postupak u drugom stepenu. Pred ovim vijećem ne može se održati pretres.

Ovlašćena lica i rok za podnošenje zahtjeva
Član 351.

(1) Zahtjev za zaštitu zakonitosti mogu podnijeti **republički** tužilac, osuđeni i branilac. Nakon smrti osuđenog, zahtjev za zaštitu zakonitosti mogu u njegovu korist podnijeti lica iz člana 307. stav 2. ovog zakona.

(2) **Republički tužilac** može podnijeti zahtjev za zaštitu zakonitosti, na štetu osuđenog, ali i u njegovu korist.

(3) Zahtjev za zaštitu zakonitosti podnosi se u roku od tri mjeseca od dana prijema pravosnažne presude.

Odgovor po zahtjevu i sudija izvjestilac
Član 353.

(1) Vrhovni sud će rješenjem odbaciti zahtjev za zaštitu zakonitosti ako postoje razlozi iz člana 352. stav 2. ovog zakona, a ako ga ne odbaci, zahtjev će dostaviti protivnoj stranci i braniocu, koji mogu u roku od 15 dana od prijema zahtjeva podnijeti odgovor na zahtjev. **Republičkom tužiocu** će se dostaviti primjerak zahtjeva sa spisima predmeta.

(2) Prije odlučivanja o zahtjevu sudija izvjestilac može po potrebi pribaviti izvještaj o istaknutim povredama zakona.

(3) S obzirom na sadržaj zahtjeva, vijeće Vrhovnog suda može odrediti da se odgodi ili prekine izvršenje pravosnažne presude.

XXV - POSEBNE ODREDBE O IZRICANJU SUDSKE OPOMENE - Briše se.

Izricanje sudske opomene

Član 377.

Briše se.

Sadržaj rješenja o sudskoj opomeni

Član 378.

Briše se.

Razlozi pobijanja rješenja o sudskoj opomeni

Član 379.

Briše se.

Povrede Krivičnog zakonika

Član 380.

Briše se.

Odluke drugostepenog suda

Član 381.

Briše se.

Rješavanje predmeta primljenih u rad
Član 423.

(1) Postupci u krivičnim predmetima primljenim u rad kod sudova prije 1. jula 2003. godine nastaviće se po odredbama ovog zakona, osim ako odredbama ovog člana nije drugačije određeno.

(2) Postupci u predmetima iz stava 1. ovog člana u kojima je optužnica stupila na pravnu snagu ili je na osnovu prijedloga tužioca doneseno rješenje o izricanju mjere bezbjednosti obaveznog psihijatrijskog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi, odnosno obaveznog psihijatrijskog liječenja na slobodi nastaviće se po odredbama Zakona o krivičnom postupku ("Službeni list SFRJ", br. 26/86, 74/87, 57/89 i 3/90), kao i prema Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o krivičnom postupku, objavljenom u "Službenom glasniku Republike Srpske", br. 4/93, 26/93, 14/94, 6/97 i 61/01, osim ako odredbama ove glave nije drugačije određeno.

(3) Predmete iz nadležnosti Suda Bosne i Hercegovine primljene u rad kod sudova do 1. jula 2003. godine, u kojima je optužnica stupila na pravnu snagu, dovršiće ti sudovi po propisima koji su do tada bili na snazi. Predmete iz nadležnosti Suda Bosne i Hercegovine primljene u rad kod sudova, odnosno tužilaštava u kojima optužnica nije stupila na pravnu snagu dovršiće mjesno nadležni sudovi po odredbama ovog zakona, osim ako Sud Bosne i Hercegovine, po službenoj dužnosti ili na obrazloženi prijedlog stranaka ili branioca, ne odluči da preuzme takav predmet.

(4) Ako je Sud Bosne i Hercegovine vođenje postupka iz svoje nadležnosti prenio sudu na čijem je području krivično djelo izvršeno ili pokušano, taj sud će prihvatiti dokaze prikupljene u toku istrage i sudskog obezbjeđenja dokaza u skladu sa ovim zakonom.

(5) Postupke u predmetima iz stava 3. ovog člana u kojima je podnesen optužni prijedlog dovršiće sudovi po propisima iz stava 3. ovog člana, osim ako odredbama ove glave nije drugačije određeno.

(6) Pravosnažna rješenja Vrhovnog suda Republike Srpske donesena na osnovu člana 200. stav 4. ovog zakona ostaju na snazi.

Podzakonski propisi
Član 427.

(1) Vlada Republike Srpske donijeće u roku od šest mjeseci propis o naknadi troškova krivičnog postupka i visini paušalnog iznosa iz člana 102. ovog zakona.

(2) Ministar će u roku od šest mjeseci donijeti sljedeće propise o:

a) krivičnoj evidenciji iz člana 95. ovog zakona,

b) vođenju evidencije o pritvorenicima iz člana 206. ovog zakona,

v) uslovima, načinu čuvanja i uništavanja materijalnih dokaza u krivičnom postupku iz člana 270. ovog zakona.